NATIONAL LIBRARY
DEC 21 19
BIBLIOTHEQUE NATIONALE

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Business Office: 491 College St., Toronto 174, Ontario, Canada. Editor-in-Chief: KRISS SIDARS. Telephones: 921—7121: 465-7902. United States Editorial Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

WEDNESDAY, NOVEMBER 18, 1970

LATVIJA AMERIKĀ

81. N-RS TREŠDIENA, 1970. GADĀ 18. NOVEMBRIS 20. GADS

SECOND CLASS MAILL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 25. centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Atbildīgais redaktors: KRIŠS SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465—7902. Birojs: 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921—7121. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U. S. A. Tālrunis 994—7917. Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774—5744. Redaktors Eiropā: V. SKULTĀNS, 605 Offenbach/Main, Waldstr. 28. West-Germany.

Pulkvedis Vilis Janums

Tautas balva Vilim Janumam

LATVIJAS NEATKARIBAS PASLUDINĀSANAS 52. GADADIENAS AKTS TORONTO

Latvijas valssvētku aktā Toronto LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs paziņoja, ka Brīvās pasaules latviešu apvienība šogad Tautas balvu vienprātīgi piešķirusi plkv. Vilim Janumam Rietumvācijā. Ierosinājuma un piešķiršanas motīvācijā uzsvērts, ka V. Janums Tautas balvu pelnījis kā izcils latviešu karavīrs un nacionāli politisks darbinieks, nodibinot un ilgus gadus vadot iespaidīgo globālo organizāciju Daugavas Vanagi, kuras devums aprūpei, kultūrāli sabiedriskiem un nacionāliem centieniem un mērķiem ir vienreizējs. Ne mazāk izcils un nozīmīgs bijis plkv. V. Januma darbs un centieni nacionālpolitiskā darba laukā, vadot kopš 1951. gada Latviešu centrālo komiteju Vācijā, daudz rūpju un pūļu pieliekot latviešu ģimnazijas Vācijā veidošanās un uzturēšanā, kā arī aktīvi līdzdarbojoties Brīvās pasaules latviešu apvienības, Latvijas atjaunošanas komitejas Eiropas centra vadībā un citās organizācijās.

Ievērojot pērn atskanējušās neapmierinātības balsis, ka aktā vairāk lietota angļu nekā latviešu valoda, kaut 18. novembris ir latviešu tautas lielākā un nozīmīgākā svētku diena un svešumā kalpo mūsu gara stiprinājumam, nacionālās apziņas saglabāšanai un ticības uzturēšanai Latvijas gaišākai nākotnei, svētku rīcības komiteja šāgada Latvijas neatkarības pasludināšanas dienas atceres svinības 14. novembrī Ņotona auditorijā Toronto bija plānojusi īsti latviskas, angliskajai daļai ierādot tikai visnepieciešamāko daļu. Šoreiz šī rīcība arī izrādījās pareiza, jo cittautu viesu bija maz, toties pašu latviešu pieplūdums lielāks nekā pagājušajā gadā, ar apm. 1300 svētku dalībniekiem pārsniedzot auditorijas kapacitāti. Ierodoties kaut vai tikai 100 apmeklētājiem vairāk, zāle būtu bijusi par mazu visu uzņemšanai.

Pēc Kanadas himnas, kuŗu, publikai līdzdziedot, uz klavierēm atskaņoja Inese Černavska, svētku aktu ar lūgšanu ievadīja archibīskaps A. Lūsis. „No tālienes raugoties uz dzimtenes Latvijas pusi", archibīskaps klātesošo vārdā pateicās Visvarenajam par latviešu tautai pirms 52 gadiem piešķirto saulaino brīdi, kad tā pasaulei varēja paziņot savas neatkarīgas valsts nodibināšanu, lūdza mūs svešuma dzīvē pasargāt no iesīgšanas omulīgā pašapmierinātībā un aizvest mūs reiz atpakaļ uz zemi, no kuŗas esam nākuši.

Aktu atklājot, sapulcējušos tautiešus un viesus uzrunāja svētku rīcības komitejas priekšsēdis A. Rāviņš: „Man ir patiess prieks jūs sveikt mūsu valsts svētkos. Kaut arī šo svētku prieku aizēno tas, ka mūsu zeme un tauta šodien ir nebrīvībā, 18. novembris ir un paliek gaišākā diena mūsu

(Nobeigums 8. lpp.)

Gundārs Grīslītis

PAR DZIMTENI

Kā lāpas deg lai mūsu sirdis
Par dzimteni — par Latviju,
Lai mūsu lūpas auklē vārdus:
„Dievs, sargi mūsu tēviju!"

Un šinī stundā sūri grūtā,
Draugs, tikai vienu domu teic:
Lai Dieva roka žēlo, sargā
Tos brāļus, kas vēl sauli sveic.

Kā lāpas deg lai mūsu sirdis
Un mūsu lūpas nebeidz lūgt,
Tad droši varēsim reiz mājup
Uz dzimteni sev zirgus jūgt.

Gunārs Meierovics

18. novembra nozime

RUNA LATVIJAS VALSTSSVETKU AKTĀ TORONTO

Ir atkal pietuvojies 18. novembris — mūsu valsts neatkarības pasludināšanas lielā diena. Daudzus jo daudzus, kas personīgi pieredzēja šo mūsu vēstures lepnāko dienu, sedz kapu smiltis gan tēvu zemē, gan svešumā, bet 18 novembris nav nekā zaudējis laika tecējumā no savas nozīmes, nosavas vienreizības. Neraugoties uz to, ka nu jau 30 gadu mūsu tautu dzimtenē apspiež negantā Maskavas okupācijas vara, lat vieši tēvzemē un svešumā ik gadu ar bijību sirdīs piemin šo dienu, izjūt 18. novembŗa vienotāja spēku.

Izskaidrojums tam meklējams gados to, varbūt, daļēji zaudējuši apstākļi, ka 18. novembris ir nevien Latvijas neatkarības pasludināšanas diena, bet tas ir jauna laikmeta sākums mūsu tautas vēsturē, jauna brīvības laikmeta sākums, kas apvienoja mūsu tautu pirmo reizi tās ilgajā pastāvēšanas laikā vienā etniskā vienībā ar kopīgu mērķa apziņu, ar kopīgas nacionālās misijas izjūtu. 18. novembris latviešu tautai deva piepildījumu arī tam, ko bija izauklējuši savā iztēlē dzejnieki, nākotnes saucēji, par ko bija cīnījušies un cietuši vīri ar nacionālas brīvības degsmi sirdīs, deva pašiem savu valsti, kuŗā mūsu tautas garīgie un saimnieciskie centieni varēja, brīvi no svešām un naidīgām varām, netraucēti meklēt piepildījumu.

Gribu tālāk uzsvērt, ka Latvijas neatkarības pasludināšana 1918. gada 18. novembrī nebija nedz nejaušība, nedz vēstures kaprise. Krievijas imperijas sabrukums radīja tikai labvēligus apstākļus, lai atbrīvotos no vairāk nekā simt gadu ilgās, ar varu uzspiestās krievu virskundzības. Neatkarības pasludināšanā izpaudās tautas visplašāko aprindu brīva griba. Turpat divu gadu ilgās un grūtās cīņās ar sarkanajiem Maskavas imperiālistiem un vācu baronu algotņiem jaunās Latvijas karavīri apliecināja savu uzticību brīvībai, padzenot ienaidnieku aiz mūsu tēvzemes robežām.

Šodien, kā katru gadu, pulcējoties valsts neatkarības pasludināšanas atceres svinībās, mēs ar lepnumu un skumjām raugāmies atpakaļ mūsu tautas nesenajā vēsturē. Ar lepnumu, apzinoties, ka latviešu tauta īsajos neatkarības gados paveica brīnumus. Tā bija brīvas tautas ciešā apņemšanās ne vien zemi atbrīvot, bet to no karа drupām uzcelt tādā labklājības un sociālās taisnības līmenī, kas katram zemes iedzīvotājam deva apziņu, ka iegūtā brīvība ziedoto upuŗu vērta. Ar lepnumu varam atcerēties mūsu kultūrālos, saimnieciskos un sociālos sasniegumus, vienā otrā laukā pārsniedzot dažu labu lielāku un vecāku valsti. Varētu še minēt veselu rindu piemēru, kas pilda mūs ar lepnumu, atceroties šajā mūsu valsts dzimšanas dienā to, kas paveikts neilgajos Latvijas neatkarības gados.

Bet šajā svinību brīdī mēs nevaram atbrīvoties arī no skumjām un rūgtuma, atceroties, ar kādu brutālu cietsirdību 1940. gada 17. jūnijā Maskavas sarkanie imperiālisti sagrāva mūsu tautas tik dārgi iegūto brīvību.

No atmiņām par tautas laimīgajiem gadiem neatkarīgajā Latvijā un rūgtuma par mūsu tautai nodarīto netaisnību mūsu sirdīs dzimst spēcīga apņēmība neapkust turpināt cīņu, kamēr mūsu tauta un tēvzeme nav atguvusi brīvību.

Mēs pārdzīvojam mūsu tautas vēstures, varbūt, grūtāko un likstenīgāko posmu. Divi pasaules karji, kas plosījās mūsu tēvzemē, komūnistu okupācija un prāva skaita tautiešu aizslēpšana svešumā, ir situsi nežēlīgas brūces mūsu tautas garīgajā un fiziskajā izturībā. Brīžiem ir sajūta, ka esam zaudējuši orientēšanās spējas uz nākotni. Vai tas ir pārciesto grūtumu pagurums, nebrīvības spaidi tēvzemē vai bezcerība? Bet lai kāds būtu iemesls, mums mūsu nacionālās eksistences cīņā ir jāpārvar nogurums, vienaldzība un jāatgūst kopīga vīzija tautas gaišākai nākotnei. Jāatgūst tiem, kas garajos trimdas

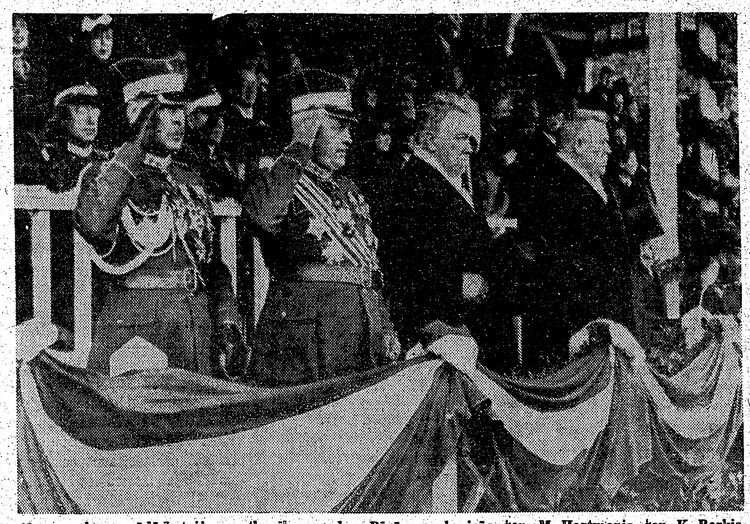

18. novembŗa parādē Latvijas neatkarības gados Rīgā, no kreisās: ģen. M. Hartmanis, ģen. K. Berķis, karа ministrs ģen. J. Balodis valsts prezidents K. Ulmanis

nākums ir darīt to, ko no katra latvieša prasa viņa nacionālais pienākums.

Kuŗā virzienā būtu jāiet strauju un mainīgo notikumu jūkli mūsu centieniem? Okupācijas varas propagandisti ieteic svešumā dzīvojošajiem latviešiem, sevišķi jaunākajai paaudzei, akceptēt to kārtību, kuŗa tagad valda Latvijā un kuŗu latviešu tauta tēvzemē jau esot akceptējusi. Vēl vairāk — Pad. savienības varas organi okupētajā Latvijā ar savas propagandas lapas „Dzimtenes Balss" palīdzību ir nepārprotami pateikuši, kāda cena mums būtu jāmaksā, ja mēs vēlētos uz viņa mā. Mēs nekad nekļūsim ne tie-noteikumiem cieši sadarboties šī, nedz netieši morāliski lidzatbildīgi pie tās netaisnības, kādu tagad nodara mūsu tautai tēvzemē.

Kā Amerikas latviešu apvienības valdes loceklis, kuŗš näk no vidējās paaudzes, varu bez šaubīšanās pateikt, ka — tāpat kā lielais vairums vecākās paaudzes — arī lielākais vairums vidējās paaudzes un, mēs ceram, arī tā paaudze, kas sekos mums, noraidām katru saplūšanu ar okupācijas varas izraudzītajiem mērķiem. Mēs esam ideoloģiski vienoti ar mūsu tautu tēvzemē. Mēs vienoti paliksim arī nākotnē. Mūsu ceļš nekad nebūs kopīgs ar tiem, kas mūsu tautu pazemo un apspiež. Mūsu vēlēšanās ir, lai okupētajā tēvzemē tie, kas dažādiem līdzekļiem cenšas apmulsināt trimdas latviešu vdējo un jaunāko paaudzi, ne vien dzird, bet arī pareizi saprot: mūs interesē jo dziļi viss, ko tēvzemē paveic ar latviešu rokām un kas kalpo latviešu tautas nacionālajiem mērķiem. Mēs esam ar mūsu tautu tēvzemē, bet nekad ar tiem, kas kalpo Maskavas mērķiem.

Metot skatienu nākotnē, mēs apzināmies, ka mums vajadzīgi mūsu nacionālo centienu satura un dziļākas ideoloģiskas jēgas plānotāji. Mēs apzināmies, ka mums ne vien jāmeklē ceļi, bet tie arī jāatrod, kā iesaistīt pēc iespējas plaši latviešu vidējās un jaunās paaudzes darbiniekus aktīvā darbā latviešu trimdas organizācijās, skolās, draudzēs — visur, kur nepieciešama palīdzība mūsu kopīgo uzdevumu risināšanai. Mēs apzināmies, ka neviena ideja nekļūst par sabiedrības kopīpašumu, ja aiz tās nestāv aktīvi cīnītāji ar karstām sirdīm un sabiedriska darba darītāju neatlaidību.

Aizvadītajos trimdas gados daudz kas labs un lieterīgs ar kopīgām pūlēm ir paveikts. Paveiktais ar tā labajiem sasniegumiem un arī pielaistajām kļūdām ir pamats, uz kuŗa jāturpina celt ar svešumā pieejamiem materiāliem mūsu nacionālā celtne, lai tā būtu garīgs mājoklis mums pašiem un vieta, no kuŗienes izstarotu mūsu nacionālie pasākumi cīņā par tautas atbrīvošanu no sveša jūga.

Tauta no brīvības nekad neatteiksies

Latvijas valstssvētku aktā Toronto, kas notika 14. novembrī Ņotona auditorijā, Brīvās pasaules latviešu apvienības viceprieksšēdis un Amerikas latviešu apvienības valdes priekšsēža vietnieks Gunārs Meierovics pirms šavas svētku runas latviešu valodā, kas šai „Latvijas Amerikā" n-rā publicēta kā ievadraksts, uzrunāja cittautu viesus, angļu valodā atgādinot neatkarīgās Latvijas lielo veikumu sociālajā likumdošanā un apliecinot, ka latviešu tauta no dārgi iegūtās brīvības ne kad nav atteikusies un neatteiksies. Sniedzam šīs G. Meierovica uzrunas tulkojumu latviešu valodā:

Man šodien ir sevišķs gods un patīkams uzdevums uzrunāt šo plašo sanāksmi mūsu valsts Latvijas neatkarības pasludināšanas 52. gadadienā.

Pirms 52 gadiem, 1918. gada 18. novembrī, Latvijas galvaspilsētā Rīgā pulcējās zemnieku, strādnieku un inteliģences pārstāvji, kas bija apvienojušies Tautas padomē ar uzdevumu proklamēt Latvijas neatkarību. Vīri, kuŗi pasludināja neatkarīgo Latviju, nebija nedz sapņotāji, nedz profesionāli revolūcionāri. Tie bija dedzīgi patrioti, kas ticēja Amerikas savienoto valstu prezidenta Vilsona pasludinātajiem Ženēvas 14 punktiem par visu tautu — lielu un mazu — tiesībām pašām brīvi veidot savu likteni savā valstī. Tie bija dedzīgi ticētāji, ka arī skaitliski maza tauta var paveikt lielus uzdevumus. Un viņi nebija vīlušies. Vīlušies nebija arī lielvalstu valstsvīri, kuŗi jaunajai Latvijas valstij neliedza savu atbalstu grūtajās atbrīvošanas cīņās. ....

Likteņis mūsu tautai nav nekā dāvinājis. Brīvību nācās izcīnīt turpat divu gadu ilgās cīņās. Kad miers ar mūsu brīvības ienaidniekiem bija parakstīts, Lenins pats svinīgi un uz mūžīgiem laikiem atteicās no agrākās Krievijas teritorijas, kuŗa ar miera līgumu ietilpa Latvijas territorijā. Sākās ne mazāk grūts saimnieciskās uzbūves darbs, atjaunojot karа smagi izpostīto lauksaimniecību un rūpniecību. Mūsu neatkarības īsie 22 gadi pierādīja, ka mēs ar lazām sekmēm savā valstī varam apmierināt visu pilsoņu saimnieciskās un garīgās intereses un ka Latvija kā neatkarīga valsts var būt noderīgs loceklis pasaules brīvo tautu saimē.

Latvijas valdība darīja daudz, lai sekmētu jaunatnei iegūt izglītību. 1938. gadā pieņēma likumu, uz kuŗa pamata studenti augstākajās mācību iestādēs varēja saņemt aizdevumus tādā apmērā, kas sedz ne vien studiju tiešos izdevumus, bet arī izdevumus, kas saistīti ar dzīvokļa īri, uzturu un apģērbu.

Sociālajā likumdošanā valsts centās nodrošināt visiem zemes iedzīvotājiem nodrošinājumu nelaimes un saslimšanas gadījumos. Jau 1922. gadā pieņēma likumu par slimo kasēm, kas nodrošināja brīvu ārstēšanos slimnīcās un atpūtas sanatorijās visiem strādājošajiem un viņu ģimeņu locekļiem. Tai pašā gadā pieņēma arī likumu, kuŗš garantēja strādniekiem divu nedēļu ilgu samaksātu atvaļinājumu gadā. Tik progresīva sociālā likumdošana divdesmito gadu sākumā nebija atrodama nekur citur Eiropā. Gribu še piezīmēt, ka piemēram, Francijā samaksātu atvaļinājumu ar likumu garantēja tikai 14 gadu, bet Zviedrijā — 16 gadu vēlāk.

Šos nedaudzos faktus no Latvijas neatkarības gadiem minēdams, vēlējos dot mazu ilustrāciju, kuŗa liecinātu, ka Latvija nebija saimnieciski, kultūrāli un sociālās taisnības ziņā atpalikusi zeme. Nē — Latvija bija taisnības valsts, kuŗā nebija nedz apspiesto, nedz apspiedēju..

Kā jums visiem, cienītās dāmas un godājamie kungi, labi zināms, Pad. savienība, izmantojot 1939. gada 23. augustā parakstīto līgumu starp Pad. savienību un Hitlera Vāciju, bez mazākā iegansta ar brutālu varu lauza līgumus, kuŗi bija parakstīti starp Latviju un Pad. savienību, kā arī starptautiskās saistības par varas nelietošanu, 1940. gada 17. jūnijā ar sarkanarmijas palīdzību okupējot Latviju. Ar viltus vēlēšanu palīdzību, kuŗas notika pretrunā ar Latvijas satversmi, ar vienu Maskavas emisāra Višinska sastādītu kandidātu sarakstu un okupācijas varas terrora iespaidā, Maskavā pasaules priekšā centās attaisnot savu varas aktu Latvijā un pārējās Baltijas valstīs. Vēl tagad, atsaucoties uz šīm viltus vēlēšanām, Maskava apgalvo, ka latviešu tauta labprātīgi pievienojusies Pad. savienībai.

....Kur vien tas bijis iespējams, latviešu tautas pārstāvji brīvajā pasaulē ir šos melus noraidījuši, pierādot ar faktiem patiesību. Arī šajā svinīgajā sanāksmē es no jauna apliecinu, ka latviešu tauta nekad nav atteikusies no dārgi iegūtās brīvības. Tā nekad no tās neatteiksies. Mūsu tauta

(Nobeigums 4. lpp.)

Jo tik ļoti Dievs pasauli mīlējis,
Ka viņš devis savu vienpiedzimušo dēlu,
Lai neviens, kas viņam tic, nepazustu,
Bet dabūtu mūžīgo dzīvību.

(Jāņa — 3.16)

Klausaities latviešu raidījumus katru svētdienu pl. 2.45 p.p. Niagaras WHLD AM raidītāja vilnis 1270
D. Miķelsons, P. O. Box 285, Station „K", Toronto 12, Ont.

Nožēlojams joks

PIETATES UN STAVOKĻA IZPRATNES TRŪKUMS NESENAJĀ LNJAK KONGRESĀ LONDONA

Kad mūsu laikraksta 21. oktobŗa numurā sniedzām Latviešu nacionālās jaunatnes apvienības Kanadā kongresa atreferējumu, no tā izņēmām kāda notikuma aprakstu, kam praktiski nebija nekādas nozīmes attieksmē uz kongresa gaitu un lēmumiem, lai pie tā atgrieztos vēlāk, jo notikums tomēr bija neparasts un pat netīcams, ka nav iespējams to neatzīmēt. Baiba Šmita - Kalēja, apzinādamās žurnālistikas galveno uzdevumu — visu redzēt, dzirdēt un par to informēt,par šo notikumu LNJAK kongresa otrā dienā rakstīja:

Vienreizējs notikums, kas iesākās kā joks, bija, kad kongresa vadība saņēma vēstuli no „Latviešu jaunatnes revolūcionārās apvienības", kuŗā bija pārmesta LNJAK un tās valdes ļoceklŗiem atsvešināšanās no šāsdienas reālitātes un tās patiesībām, kā arī zudušais kontakts starp valdi un biedriem. LJRA paziņoja, ka nolaupījuši LNJAK revizijas komisijas locekli Valdi Vilku, kuŗu kā ķīlnieku paturēs tik ilgi gūstā, kamēr prasības būs uzklausītas. Dažādo prasību vidū bija minēti apkārtraksti, sarīkojumi, kursi, jauni biedri u. c. Vēstules nobeigumā bija uzsvērts, ka LJRA no jaunās LNJAK valdes vēlas vairāk nekā tikai valdes sēdes un kongresu.

Noklausījušies šo vēstuli, kongresa dalībnieki nosmējās, domājot, ka tas tikai joks, bet kad Valdis Vilks nebija nekur atrodams, daži sāka uztraukties. LNJAK amatpersonu vēlēšanu laikā vēl vienu vēstuli iemeta pa logu: asinīm aptraipītu Valža Vilka aicinājumu kongresa dalībniekiem uzklausīt un nopietni apsvērt LJRA prasības. Darba sēdes nobeigumā kongresam nekādas citas informācijas par V. Vilku nebija.

„Revolūcionāri" mani kā žurnālisti uzskatīja par puslīdz „oficiālu" personu, tādēļ deva iespēju apmeklēt viņu gūstekni, lai kā lieciniece varu pārliecināties, ka viņš ir dzīvs, bet gūstā, un ka šis pasākums nav tikai joks, bet — joks ar nopietnību. Redzēju V. Vilku gulam kādā autogarāžā uz grīdas ar sasietām rokām un kājām, kā arī aizsietu muti.

Nedaudz vēlāk, jaunās LNJAK valdes pirmajā sēdē, kongresa telpās ieradās LJRA pārstāvji ar savām prasībām un V. Vilka bildi. „Revolūcionāri" pieprasīja LNJAK atbalstu žurnālam „6K", lai tas iznāktu katru mēnesi, kā arī sadarbību ar Amerikas un Eiropas latviešu jaunatnes apvienībām, it sevišķi pasaules latviešu jaunatnes 2. kongresā. Bija arī prasība aktīvāk darboties, iegūstot vismaz 500 biedru, kā arī atgūt visus neatmaksātos aizdevumus (Nākotne - 70).

Pārrunājot ar LJRA ļocekļiem viņu mērķus, uzzinēju, ka viņu galvenais nolūks bijis mudināt visus LNJAK biedrus pašiem darboties aktīvāk, nevis visu gaidīt tikai no dažiem cilvēkiem. Viņi izteicās, ka nevēlas krtizēt valdi un tās darbību, bet efektīvā veidā un ar humoru ierosināt uzlabojumus darbā. „Ja citi patiešām var kidnapēt valdības ļocekļus, kādēļ lai latviešu jaunieši nevarētu darīt kaut ko līdzīgu humora pēc?" kāds jautāja.

LNJAK valdei bija uzdots „revolūcionāru" prasības parakstīt un pie ugunskura tās nodot LJRA pārstāvjiem, lai V. Vilku atbrīvotu. Taču vakarā paredzētā ugunskura vietā bija ieradušies tikai ap 10 dalībnieku, bet no LNJAK valdes ļocekļiem un kongresa rīkotājiem nebija neviena. Nedaudzie paši uztaisīja un aizdedzīnāja ugunskuru, sākot gitaras pavadījumā dziedāt. Pamazām tomēr sapulcējās ap 30 kongresa dalībnieku, un vēlāk ieradās arī Valdis Vilks. LJRA parakstus par prasību uzklausīšanu nesaņēma, tomēr bija izšķirušies ķīlnieku atlaist, jo ugunskura neizdošanās liecināja par pasākuma neveiksmi. Vēlāk bija dzirdams, ka liela daļa kongresa dalībnieku bija pulcējušies V. Vilka mājās, kā neviens neuzņēmās ugunskura sakraušanu un programmas vadīšanu, kaut visiem bija zināma paredzētā vieta. Jājautā,kādēļ tie, kas ieradās, varēja ugunskuru sagatavot un pie tā pakavēties līdz paagrai rīta stundai? No LNJAK valdes puses gan bija dzirdami pārmetumi LJRA grupai par tās rīcību, jo ugunskura izjukšana bijusi tās vaina. „Revolūcionāri" vēlāk paskaidroja, ka panākuši savu iecerēto mērķi, ir apmierināti un nekādus nedarbus tuvākajā nākotnē neplāno. Piezīmējams, ka „Latviešu jauniešu revolūcionārā apvienība" nav nekāda organizācija, bet tikai pieņemts apzīmējums šim īpašajam LNJAK kongresā notikušajam gadījumam. Tai nav arī nekādu sakaru ar kādām politiskām vai sabiedriskām organizācijām, jo bija tikai „nopietna jautrības komiteja".

Baiba Šmita - Kalēja

☆

Tālāk sniedzam Zigurda Zaigума komentāru:

Ja šis muļķīgais joks vispār kvalificējams par joku tik nopietnā situācijā, kāda pašreiz pastāv Kanadā, it sevišķi Kvebekā, tad tas bija ļoti nožēlojams joks, par kuŗu tā iniciātoriem pienāktos dziļā kaunā nosarkt un vismaz sirdīs atvainoties to cilvēku priekšā, kuŗi līdzīgā „jokā" zaudējuši savu apgādnieku — vīru, tēvu un aizgādni, arī to priekšā, kuŗi nedēļām bažījušies par otru „joka" upuri, nekā nezināmi par tā likteni.

Nenoliegsim, var priecāties, ka jaunieši meklē citus ceļus un iespējas savai darbībai nekā vecā paaudze, bieži neparastus, lai panāktu lielāku efektu. Tas ir labi, tas ir tikai apsveicami. Taču tāpat nevar noliegt, ka dažreiz jaunieši savu rīcību pietiekami neapsver, aizrautībā un tieksmē pēc oriģināla efekta aiziet par tālu, pārkāpjot sabiedriskas normas un robežas, kuŗas katram domāt spējīgam cilvēkam ievērojamas.

LNJAK kongress notika no 10. — 12. oktobrim. Arī Londonā šai laikā visiem bija zināms, tātad arī „joka" iniciātoriem, ka Montrealā terroristi 5. oktobrī nolaupījuši britu diplomātu Džemu Krosu, lai viņu izmantotu kā ķīlnieku anarchistisku prasību izpildīšanai. Kongresa pirmās dienas laikā, 10. oktobrī, teroristi nolaupīja arī Kvebekas provinces valdības darba ministru Pjēru Laportu, — tātad kongresa otrā dienā, kad „latviešu

(Nobeigums 6. lpp.)

LATVIJA

81. N-RS TREŠDIENA, 1970. GADA 18. NOVEMBRIS.

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors (dzīvokli un vakaros): Krišs Sidars, 34 Pasadena Gardens, Toronto 325, Ontario; tālr. 766—2261.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglebā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par mēnesi $2.00, 3 mēn. $5.50, 6 mēn. $10.00, 1 gadu $18.00. Atsevišķa numura cena 25 centi. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

AR KRUSTA ZĪMI — PRET SIRPI UN AMURU

Kanadas televīzijas stacija (11. raidāmceļš) pirmdienās, vakara raidījumā, rīko diskusijas ar nosaukumu „Uzbrukumā" (Under attack), parasti uzaicinot kādu ievērojamu un neatlaidīgu savu uzskatu aizstāvi, bieži arī radikāļus, stāties pretim kritiski noskaņotai auditorijai. Tā nesen Dr. Mekintairam, kas oktobŗa sākumā Vašingtonā rīkoja demonstrāciju ar saukli „Par galīgu uzvaru Vietnamā", šajās diskusijās bija jāstājas pretim labi sagatavotiem kreiso jauniešu pārstāvjiem. Arī t. s. „panelis" bija sastādīts gandrīz vienīgi no Vietnamas kaŗa pretiniekiem. To vadīja kāds krāsainais, kas, acīm redzot, bija labi izskolots Kastro slavenajā „revolūcijas instruktoru akadēmijā", **Trinidādē.**

Drosmīgais garīdznieks šos uzbrukumus, bieži vien ietvertus visai „āķīgos" jautājumos, izturēja samērā labi. Nelaime tikai tā, ka viņš tos, sevišķi sākumā, atvairīja tikai ar krusta zīmi — evaņģelija vārdiem, bet samērā maz imantoja tiesību, politikas un vēstures bagātīgos un pārliecinošos materiālus. Beidzot viņš bija spiests izmantot arī tos. Tā, piemēram, uz kāda „hipija" jautājumu, kā viņš attaisno „amerikāņu iebrukumu Vietnamā", Dr. Mekintairs paskaidroja, ka iebrucēji ir Hanojas komūnisti, bet amerikāņu kaŗaspēks tikai palīdz uzbrucēja upurim.

„Kā jūs to zināt?" sekoja otra jautājums.

„Es nesen pats biju Vietnamā," atbildēja mācītājs, un ne vien Saigonas valdība, bet arī visa tauta vēlas, lai amerikāņi neatstātu Vietnamu, jo viņi baidās, ka komūnisti ar lieliem ārzemju palīgspēkiem var tos nomākt." Šis bažas ir visai dibinātas, jo, piemēram, Kambodžā, kur Hanojas komūnistiem ar varas sagrābšanu diez kā neveicas, tagad palīgā ieradušās arī ziemeļkorejiešu kaujas vienības.

Sekoja iebildums: „Bet Saigonas valdība nereprezentē tautu... Uz to Dr. Mekintairs varēja atbildēt, ka pirms dažiem gadiem, kad šīs valdības vēlēšanas notika, Vietnamā kā novērotāji bija ieradušies 22 ārzemju žurnālisti, kas atzina, ka vēlēšanas noritējušas pilnīgi likumīgi, jo pielaisti arī opozicijas saraksti, papildinādams atbildi vēl ar evaņģelija vārdiem.

Bet evaņģēlijs vien ir nepietiekošs spēks cīņā pret tiem, kuŗiem Dieva vietā augstākā autoritāte ir Kārlis Markss, ar tā „apustuļiem" — Ļeņinu, Staļinu Mao, Kastro un tiem līdzīgiem. Šo sarkano elku dievu mācekļus var vieglāk sasist ar faktiem, sevišķi no pieredzes pašās komūnistu zemēs. Spēcīgas liecinieces pret bezdievīgo komūnismu ir paša Staļina meita Svetlana un Kastro māsa Žuanita, kas izbēgušas no sarkanās paradīzes un sauc savu tuvinieku režīmu — par nevainīgu cilvēku slepkavošanas iekārtu.

Krusts ir ļoti sena āriešu aizsardzības zīme jau sen pirms Kristus. Akadas armijas priekšpulkos kaŗavīri to nesa uz savām pierēm, bet rezerves kaŗavīri — uz mundieŗa piedurknēm. Krētas un Kipras alfabētos sastopamas 6 dažādas krusta zīmes, un daudz ir arī Altāju apgabalā un Vidusāzijā atrastajos rūnu rakstos, gluži tāpat kā latviskos ornamentos. Dievs, cilvēku un visu pārējo pasauli radot, krustu ir ielicis (skeleta veidā) ikvienā radībā kā dzīvības aizsardzības zīmi. Latvieši, pat pretēji bioloģijas likumiem, saka: „Man kaulos vēl ir spēks." Tādēļ krustu mēs arī šodien varam uzlūkot kā aizsardzības simbolu.

Bet cīnoties ar tādu drausmīgu briesmoni kā internacionālo komūnismu, ar krustu vien mēs nespējam sarkanajam pūķim nocirst viņa daudzās galvas, ir jālieto arī zobens.

Alberts Kalniņš
Toronto

☆

VISSVARĪGĀKAIS PIEMIRSTS

„Latvija Amerikā" 4. nov. n-rā ir atreferējums par ALAs un LNAK sēdi Sirakūzās. Tur esot spriests par kultūras politikas vadlīnijām, bet neviens nav pat pieminējis, ka mums nav vēl neviena informācijas materiāla par Latviju, kas būtu iespiests modernā angļu valodā. Vai ir kas svarīgāks kultūras politikā par modernā angļu valodā uzrakstītu un labi sakārtotu informācijas grāmatu par Latviju?

Egils Kalme,
Nujorkā

ED. KEIŠA JAUNA BILDE VECAM JOKAM (14)

...grāmatu galds...

(54. turpinājums)

Papūlēsimies lietas labad pienācīgi atšķirt simbolus no allegorijas. Vārds simbols radies no grieķu symbolon — līgums, pazīšanas zīme, apliecība. Simbols, tātad, ir ārējā zīme tam, ko tas pārstāv. Piemēram, O (no franču oxygène) ķīmijā ir simbols skābeklim. Nekas cits. Simbols var būt kāda materiāla, grafiska vai akustiska zīme, kas apzīmē kādu jēdzienu, vielu vai skaņu.

Kādu jēdzienu tad izteic Spīdola? Pirmais cēliens mums to, diemžēl, neatklāj.

Un kā ir ar allegoriju? Allegorija no grieķu allos — cits un agoreuen — publiska runa, nazīmē ko citu, nekā par to atklāti pateikts. Vinkelmans*) norādījis, ka allegorija ir jēdzienu izteikšana ar tēlu palīdzību, bet piemetina: Die Allegorie soll durch sich selbst verstaendlich seyn und keine Beyschrift haben*) — allegorijai jābūt pašsaprotamai, paskaidrojumi tai nedrīkst būt.

Spīdola nav labas allegorijas paraugs, jo tā bez paskaidrojumiem, bez „tulkojumiem" un vērēm nav saprotama. Līdz šim noskaidrojām, kas Spīdola nav. Tā nav ne Helēna, kas simbolizētu objektīvo skaistumu un kultūru, ne sievišķības allegorija, kas „mūžam augšup" mūs ceļ, ne Beatriče, ne Laura, ne Abelāra, ne Ruso Eloīze, ne sieviete — Prometejs, gudrības un altrunstiskas mīlestības iemiesotāja, viņa nav arī nevainīgo dabas spēku simbols. Mēs zinām, kas viņa nav, bet paliekam neziņā par to, kas viņa ir.

Spīdola ir galvenā persona lugā, bet, par laimi, nav vienīgā. Blakus viņai lugā parādās no Andreja Pumpura pārņemtie tēli un domas: Parādīts Lielvārdis, kuŗš atvedis savu audžudēlu pie Aizkraukļa ceļā uz Burtniekiem, kur nākamajam varonim mācīties „rakstos un kaŗa mākslās", jo liktenis viņam lēmis kļūt par lielāko latviešu varoni.

Ar kādu sasprindzinājumu, ar kādu sapratēja uzmanību tauta klausījās Lielvārža jaunajam varonim dotajos norādījumos un padomos:

Tev kaŗot būs pret visu ļaunumu,
Vai naidnieks rietumos, vai austrumos.
Mums dzimtu kungu nav, mēs paši vēlam
Sev miera sogus, kaŗa vadoņus,
Bet pārāks nav neviens par otru;
Tas mūsu spēks. — Ej, sargi Latviju,
Un pacel viņu citu zemju starpā!

Šos pantus saprata katrs latvietis, tos saprata aktieŗi, režisors, tos saprata dekorātors. Rainis tos pārņēma tieši no Pumpura:

Latviešu tauta tēvijā savā
Vēl tagad neatzīst dzimušus kungus:
Tā pati izvēlē vadoņus kaŗā,
Vecākos tiesnešus mierīgos laikos.

Raiņa Lielvārdis tomēr ir teicis vairāk, viņš aicināja dēlu kaŗot ne tikai pret rietumiem, kā bija darījis Pumpurs, bet arī pret austrumiem. Ikvienam bija skaidrs, kas šie austrumi bija — tā bija cara vara, kas palīdzēja nospiest latviešu tautu un turēt to mēmā atkarībā.

Bet Raiņa Lielvārdis sauc ne tikai uz cīņu pret rietumiem un austrumiem, viņš arī rāda pavisam skaidru, lielu, pozitīvu mērķi:

Ej, sargi Latviju,
Un pacel viņu citu zemju starpā!

Tas ir nepārprotams aicinājums, skaidrs un drošs sauciens dēlam un viņa domu biedriem sākt cīņu pret cara valdību par neatkarīgu, suverēnu Latviju.

Par šo skaidrību, par šo mudinājumu piedodami visi Spīdolas untumi, aplamības un miklainā mētāšanās no vienas galējības otrā, it kā tai vajadzētu psīchiatriskas palīdzības.

Īsu brīdi I cēlienā parādās arī Laimdota, Latvijas simbols, ko Lāčplēsis ierauga pēc tam, kad Spīdola viņam pasniegusi mīlestības dzērienu, bet ar citu nekā cerēto iznākumu. Neatvairāmi skaistās Spīdolas vietā varonis ierauga Laimdotu.

Salda laime,
Tu, Laimas man dotā Laimdota!

Par neciešamo vilšanos Spīdola gatava Lāčplēsi „nožņaugt".

Bet Laimdota saka, ka ilgojusies Lāčplēša sen, aicina to pie sevis un teicas iet viņam pretī.

Ceturtais tēls, kas parādās I cēlienā, ir Melnais bruņinieks, par kuŗa tautību I cēlienā nav ne vārda. Viņš ieradies pie Spīdolas, lai viņu saderētu savai Tumsības valstij Lāčplēša pieveikšanai. Spīdola kalpošanu Melnajam bruņiniekam noraida.

Tik daudz par Uguns un nakts I cēliena tekstu. Pievienosim tam dzejnieka Kugam dotos norādījumus par dekorācijām. Norādījumi še nenozīmē nekā vairāk kā teorētisku vēlmi, bez kādām saistībām dekorātoram. Vispirms jau tādēļ, ka autoram skatuves technika un iespējas bija svešas, bez tam tādēļ, ka viņam nebija zināms, par kādiem līdzekļiem teātris disponēja.

Raiņa Kugam dotie aizrādījumi bija šie:

I cēliens

Raksturs istabai senlatvisks, bet nemierīgs, fantastisks (jo tā ir burvju miteklis); varbūt sienu izgreznojumos arī kādi burvības piederumi; burvju krāsns kā liela vecmodes krāsns, pavards. Varbūt arī griestos var ierīkot spīdzenītes, īpatnēji latvisks izgreznojums, daždas figūtras no salmu stiebriņiem, kas uzvērti diegos (še nav jābūt salmiem). Aizdedzami pavedieni pār griestiem priekšā rakstīti.

Istabas lietas: stelles, ratiņi, kārstuves — veclaiku. Pārvaldošā krāsa sarkana, tad dzeltens, melns.

Gaisma no sākuma tik no mēness un skala; tad arī no krāsns un pavedieniem. 30. lpp. nemierīgas liesmas no vairākām pusēm, kuŗas arī izceļ priekšrakstīto grezнumu.

Kostīmi meitenēm un velniem: sarkans, dzeltens, melns; Spīdolai visās trejās krāsās. Spīdolas kostīms tā jāierīko, ka šīs 3 krāsas nometamas un paliek balts un zelts.

Melnais bruņinieks viscaur melnā samtā.

34. lpp. vienai sienai (dibena) jābūt paceļamai vai pabīdāmai un aiz tās pakāpenēm, lai tur ragānas varētu kāpt uz augšu, kur tad, pēc tam kad bij Lāčplēsi apstājušas, grupējas, kā aizlaizdamās gaisā, sarkanā gaismā no mēness.

Ni sešām rindkopām piecas šais norādēs vērš uzmanību uz Spīdolu, padarot to arī skatuves ietērpa ziņā par galveno personu.

Jānis Kuga ir pēc teksta, ir pēc šiem norādījumiem varētu savu dekorātīvo uzmanību pievērst vienīgi Spīdolai, aizmirstot visu pārējo. Vienpusībā spēks. Kā viņš atrisināja šo skatuves problēmu?

Spriežot pēc saglabātām fotografijām, viņš jau ar pirmo cēlienu bija izšķīries izceļt nevis juceklīgās burvības, bet gan latvisko gaumi, pagātni un autentiskumu, norobežojoties no Raiņa norādēm par vispasaules skaistuli zemes virsū un zemzemes ellē, bet pievēršot savu mākslinieciško uzmanību skatuves latviskajam raksturam un visas lugas ievirzei Lāčplēša-Laimdotas, ne Spīdolas līnijā.

Tas bija vēsturisks pakalpojums latvju skatuvei, latvju tautai un pašam Rainim.

Kā pirmo drāmas cēlienu uzņēma tauta, to mums atklāj Antons Birkerts, tai laikā 55 gadus vecais literāts un vēlākais rainologs, kuŗš piecus gadus pirms tam bija „Dienas Lapai" pārtulkojis Frīdricha Engela sacerējumu: „Sociālisma attīstīšanās no utopijas par zinātni." 1909. gadā viņš bija publicējis žurnālā „Izglītība" latviešu intelligences vēsturei veltītu apcerējumu.

Lūk, šī kritiķa iespaidi:

(Turpinājums sekos)

*) Winkelmann, Versuch einer Allegorie, besonders fuer Kunst, Leipzig 1866, 3. lpp.

Problēmas un uzdevumi

LITERATU UN PRESES DARBINIEKU SANAKSME UN LITERĀRAIS VAKARS FRANKFURTĒ

LPB Rietumvācijas kopas pasākums, pulcinot reizi gadā pēc iespējas vairāk literātu un preses darbinieku, īstenojās arī šogad Frakfurtē 24. oktobrī. Sarīkojums bija sadalīts divās daļās. Pirmā daļa, referāti un diskusijas, norisa katoļu misijas telpās, bet literārais vakars notika Dornbuša kluba telpās. Pirmais bija paredzēts kopas biedriem un ilgtajiem viesiem, bet otrais atklāts visiem latviešu literatūras cienītājiem.

Referātu un pārrunu cēlienu Latviešu katoļu misijas telpās atklāja LPB Vācijas kopas sarīkojumu daļas vadītājs un kopas valdes loceklis Alberts Eglītis., mudinādams mobilizēt sirdis, domas, visu bezbailību un varēšanu tautas pastāvēšanas stiprināšanai, tautas nākotnes mērķiem, sevišķi kopš pastāv „būt vai nebūt" drauds. „Tāpēc šodien," sacija runātājs, „esam sanākuši, lai pārrunās un diskusijās ar lielu atbildību meklētu ceļus, skaidrotu metodes, sniegtos pēc jauniem, ietekmīgākiem gara līdzekļiem, kā sekmīgāk uzturēt ticību mūsu zemes brīvībai, kā kopt un koncentrēt labākos spēkus un talantus, kas būtu ofensīvi, enerģiskas vitālitātes svētīti un vienmēr atrastos ciņā pret Latvijas okupantiem. Tas ir galvenais un vienīgais uzdevums, citādi mūsu sanāksmēm trimdā nebūtu nozīmes."

Rakstveida sveicienus bija pasūtījuši LCK priekšsēdis mag iur. A. Šilde, Rietumvācijas valdes priekšsēdis J. Ciruļis, LPB centrālās valdes priekšsēdis V. Irbe no Ņujorkas un vairāki kopas locekļi, kuŗi bija aizkavēti ierasties. Pēc apsveikumu nolasīšanas A. Eglītis sarikojuma vadību nodeva Voldemāram Akacim.

Referātu ciklu ievadīja redaktors Vilis Skultāns par tematu: Mūsu prese trimdā un okupētajā Latvijā. Tas bija labi sagatavots priekšlasījums. Varēja tūlīt jaust referenta pamatīgo vielas pārvaldīšanu un iedziļināšanos preses darba jēdzienos. Klausītājiem radās vairāki blakus jautājumi: Ko tad un kā šodien vispār svešumā rakstīt, ja pieņemam, ka prese ir nopietna sabiedriskās atmosfairas devēja, veidotāja? Vai tolerantiem mums jāķļūst arī pret mūsu tautas apspiedējiem un Latvijas okupantiem? Referents savā atbildē uzsvēra, ka nekādu iecietību no brīvās preses puses nedrīkst prasīt tie, kas mūsu iecietību izmanto latviešu pazudināšanas nolūkiem; tāpat katrs, kas kalpo sveša režīma uzdevumā, būs mūsu ienaidnieks vienmēr.

Nākošā referente vikāre Agnese Pone interesantā stāstījumā apskatīja mūsu literātūras uzdevumus trimdā, sevišķi pievēršoties pārdomām, vai rakstniekiem savos darbos nesāk pietrūkt nacionālā motīva? Vai rakstniekiem un dzejniekiem pašiem ir noteikts mērķis, kāds augstāks ideāls, kas savilnotu jaunos un vecos? Ko vairs saņemam no savu rakstnieku jaunākajiem darbiem pēdējos piecos gados? Ja rakstniecība nespēj vairs dziļi tēlot mūsu sapņus, sāpes un savas tautas sirdsapziņu, savas tautas nemieru, tad viņa rada putnu bez spārniem. Aizstāvēšanās tikai ar valodas saglabāšanu vien ir pārāk vājš un neatbildīgs arguments, mums vairāk jācenšas pēc latviskajām gara vērtībām.

Alberts Eglītis diskusijās piezīmēja, cik pamests esot temats, kuŗā rakstnieks trimdā tēlotu latvieti padomju okupācijas režīmā. Protams, mūsu stāstu un romānu rakstnieki Rietumos raksta par visu, tikai šim tematam vēl nepievēršas gandrīz nemaz, kaut gan avotu par patiesajiem apstākļiem dzimtenē un drāmatiskas vielas netrūkst.

„Sarkanās miglas" autore Dr. med. Lilija Skultāne runāja par skariem ar okupēto Latviju. Viņa ieteica apciemojumos uz Latviju braukt tiem, ja vispār brauc, kas to uzskata par Latviju, bet ne padomju Latviju. Okupācijas varai šie apmeklējumi vajadzīgi, lai parādītu, ka šī iekārta pastāvēs mūžīgi. Referente pastāstīja par dažu koncentrācijas nometnēs ieslodzīto likteni un par pretestības kustību, kas manāma arī Latvijā. Šajā sakarībā šovasar Rīgas apmeklētāji bija pakļauti stingrākai kontrolei un pat pratināšanām. Mūsu tautas apspiedēji ar dzimtenes apciemotāju palīdzību ļoti cerē iesaknot atziņu, ka Latvijā nekas vairs nemainīsies. Šo mērķtiecību izprotot, mums nevienam, ja grībam būt godīgi latvieši, nav tiesības dibināt draudzību un kompromisu ar mūsu tautas cietumsargiem.

Jaunus faktus un savus novērojumus pievienoja kāds jaunietis, kas šovasar vairāk kā trīs nedēļas uzturējās Rīgā un Rīgas jūrmalā, kā arī apkārtnes. „uzpolsterētajos" kolchozos, apmeklēdams arī Siguldu. Aizbildinoties ar darba roku trūkumu, okupanti pārpludina Latviju ar svešu darbaspēku. Tā Rīgā runā par 270.000 darba roku trūkumu. Ikšķilē, kuŗā ir 1500 iedzīvotāju, okupanti būvē rūpnīcas kombinātu, kuŗā nākamgad cer nodarbināt 10.000 strādnieku. Jēkabpilī jau kopš 1967. gada ir vairāk kā 20.000 iedzīvotāju, to vidū ap 1000 tatāru. Šeit tikai katrs piektais iedzīvotājs runā latviešu valodu.

Jaunietis Tenis Liepiņš savam referātam bija izvēlējies tematu „Trimdas glorifikācija un trimdas vientiesīgums". Viņa domas bija, ka mūsu trimdas jaunieši „no bērna vecuma izauguši, bet nav vēl izauguši politiski". Dzimušam un uzaugušam svešā zemē, Tenim Liepiņam uzdevumi un pienākumi šķietas daudz citādāki nekā vecākajai paaudzei, kuŗa dzimusi un augusi Latvijā.

Dzejnieks Arnolds Apse no Francijas savā lasījumā „Rakstnieks trimdā" apliecināja trimdas rakstnieku solījumu un norādīja, ka mazvērtības komplekss tikpat bīstams, kā lielummanija.

Beidzot LPB Vācijas kopas valdes priekšsēdis Jānis Sudrabiņš deva īsu pārskatu par Preses biedrības darbu trimdā, jo decembrī apritēs 25 gadi, kopš tās darbību atjaunoja Vācijā.

Pārrunās piedalījās vai visi šās dienas dalībnieki, ar visai atšķirīgiem uzskatiem, galvenokārt jaunākās un vecākās paaudzes pārstāvju starpā.

Turpinājumā Dornbuša zālē notika laikraksta „Latvija" redaktora O. Kalēja vaditais rakstnieku cēliens, kuŗā rakstnieks Pēteris Aigars nolasīja referātu par tematu „Klasiskās un laikmetīgās rakstniecības pretrunas". Savus jaunākos darbus, visvairāk prozu, lasīja Voldemārs Akacis, Anita Daugule, Tenis Liepiņš, Jānis Sudrabiņš, Vilis Lesiņš, Pēteris Aigars un Arnolds Apse.

Rietumvācijā mūsu rakstnieki un mākslinieki nav visi vienādi bagāti ar „sensācionālu talantu", bet visiem kopīgi netrūkst centības un bez talanta liesmas nav neviens! Mūsu kopīgam dzīvajam literātūras pūram no viņiem gaidāms daudzsološs, veselīgs pienesums. Katrā gadījumā, 24. oktobris nebija iedomājams bez Andreja Stubura enerģiskās līdzdalības, bez vietējo vanadžu sirsnīgās palīdzības un 25. oktobris Ofenbachā, Skultānu dzīvoklī, bez tādām garīgām pusdienām, kuŗas dzejniekiem, rakstniekiem un žurnālistiem Rietumvācijā nenozīmētu līdzdalību tautas dzīvības jautājumā. No rīta līdz vakaram runājām par mūsu mūža uzdevumu, un no divām straujām dvēseles nemiera dienām mēģinājām atrast jaunu lapas pusi savas tautas tālākai nākotnei.

Literātu un preses darbinieku sanāksmē izstrādāja šādas vadlīnijas: 1. LPB Rietumvācijas kopas līdzgaitnieki, Frankfurtes sanāksmes dalībnieki, savos tematos, tāpat sabiedriskajā aktīvitātē, kā arī personīgajā dzīvē neiztaps interesēm, kas neatbildīs tautas pastāvēšanas centieniem. 2. Mūsu darbošanās literātūrā, publicistikā, informācijā ar domām, sirdsdrosmi, talantu un pilnu atbildību nesot pret nākotni, šodien nedrīkst būt citāda, kā tikai tāda, kas ceļ pašapziņu un palīdz latviešiem izturēt trimdu un padomju okupācijas jūgu. 3. Ikviena dzejnieka, rakstnieka un žurnālista pienākums ir absolūti godīgi kalpot latviešu tautai trimdā un dzimtenē un nekad nekādā situācijā neklusēt par padomāju vldošās virskundzības īstenību Latvijā. 4. Negaidot brīnumus no citiem, mūsu svarīgākais uzdevums pastāv tautas garīgo cietokšņu sargāšanā, kuŗos latvietis neķļūtu par upuri svešām teorijām un svešiem mērķiem, kas būtībā visi vērsti pret mums, bet uzturēt morāli un etnografiski stipru nacionālu vienību Eiropā — Daugavas krastos. 5. Mēs šeit dzīvojam, lai mūsu tauta, kas smok padomju režīmā, zinātu, ka mēs šeit vēl vienmēr esam dzīva tiesības, taisnības un ticības balss.

—vīn.

Leonards Krūmājs

TICI, NĀKS DIENA

Mēs atgūsim zemi, kas sentēvu dota, —
Mūsu Latviju dārgo, kas vaţās cieš kalta,
Sarkanbaltsarkanais karogs mūsu dārgākā rota,
Trimdas ciešanas zudīs, kas tik drūmas un saltas.

Tici, nāks dienas, kad trimdinieks gavilēm lausies —
Mūsu domas un darbi lai trauc virzienā vienā,
Tad sarkanā migla pretim nīcībai rausies . . .
Tad vērsies bēdu nakts visgaišākā dienā.

Pretim Latvijas debesīm sarkanbaltsarkanais karogs,
Tici, draugs, plandīsies raisījies brīvs!
Taisnībai jāuzvar, kam dievpalīgs vairogs
Jo uzvaras gūst tie, kam gara stiprums ir dzīvs!

Milvoku vanadžu koncerts

Atzīmējot Lāčplēšu dienu, Čikagas DV apvienība sarīkojumam bija veltījusi plašu koncertu, kurā piedalījās Milvoku vanadžu sekstets. Programmai bija izraudzītas latviešu komponistu oriģinālās dziesmas un tautas dziesmu sabalsojumi.

Koncertu ievadīja ar V. Ozoliņa patriotisko dziesmu „Es tēvu zemei noliecos" (Andr. Eglītis), klavierpavadījumu spēlējot Ildzei Slemperei. Seksteta izteiksmīgais atskaņojums guva dzīvu atsaucību klausītājos. Tajā izcēlās dziedātāju labā balsu kvalitāte kā plašumā, tā izlīdzinātu tembru sakaņā, kas kāpinājās ar katru nākošo dziesmu. Par to lai atzinība dziesmu iestudētājam diriģentam Voldemāram Aparjodam un vadītājai Milijai Valterei - Einbergai.

E. Melngaiļa „Kumeliņa galvu glaudu" spoži skanēja soprānu augstākie toņi un V. Ozoliņa „Bāliņos dziedādama", tāpat V. Bērzkalna „Uz kalniņa dziedāt gāju" sonori alta dziedājumi.

Otrā programmas daļā, atskaitot Aldona Kalniņa tautmelodiju sabalsojumu, bija oriģināldziesmas. E. Melngaiļa „Pasaciņa" saistīja ar vieglu ritmu un pievilcīgiem alta zemiem toņiem. Aldona Kalniņa „Labu rītu bite nesa" izcēlās pirmie soprāni, īpaši augstākā tesitūrā.

L. Vīgnera „Rasa klāja zemes vaigu" (Rainis) un „Mans ezers" (Rainis), sniedza labu frazējumu skaidrā dikcijā. Iejūtīgi aizsalca Jēkaba Mediņa „Ezers" ar alta solo, pārējo balsu atbalstā. Dziesmu atkārtoja. T. Ķeniņa „Bandnieka ligaviņa" apdarē labi iekārtoti vadmotīvi uz pavadošo balsu klusinātā fona. Konvencionāli harmonizēta Teodora Kalniņa „Trīs māsiņas mežā gāja". Retāk dzirdēts variants izcelts V. Ozoliņa „Dižens puisis" raitā klavieŗu pavadījumā. Atskaņojums rītēja aizrautīgi dzīvā tempā. Divām Lucijas Garutas dziesmām „Ieva ziedēj' ar ābeli" un „Līdzat, meitas, man dziedāt", pieskaņots, saturu ilustrējošs pavadījums. Iespaidīgs bija pirmais dziesmas finmāls. Plaši skanēja arī otrā diesma. To atkārtoja. Veikli pavadīja Ildze Slempere.

Sekoja piedevas; to vidū V. Ozoliņa romantiskā „Ilgošanās". Koncerts guva dzīvu atsaucību klausītājos. Darba darītājus sumināja kuplām ovācijām un ziedu balvām.

Eduards Ramats

Kanadas viesis Čikagas mākslas pasaulē

Oktobŗa beigās Čikagas latviešu biedrība bija izkārtojusi mākslinieka - grafiķa Eduarda Dzeņa, no Toronto, izstādi. Darbu klāstā grafika bija pārstāvēta mazākumā. Savas kompozicijas mākslinieks darina smalkās līnijās, tikko jaušami pieskardamies apstrādājamai virsmai. Līnijas tiek dubultotas un virsma līdz ar to sablezināta vienīgi, lai pastiprinātu kustību illūziju. Glezniecībā cilvēku ķermeņi parādīti askētiskā vienkāršībā. Pārspīlējot ķermeņa samērus, mākslinieks izteiksmīgi rada darba smaguma izjūtu, piemēram, darbā Pēc grūtas dienas un Seši zvejas vīri. Tādā pašā vienkāršībā gleznotas arī zirgu kompozicijas. Zirgs ir Ed. Dzeņa raksturīgākais temats, kas tad arī izstrādāts visdažādākās situācijās. Savvaļā palaistie zirgi rāda arabiešu tīrasiņu lepnās galvas, darba zirgi parādās pārliecinošā spēkā. Ja zvejnieku un pa daļai arī zirgu tematikā redzama vienkāršotības pieeja, tad pārējās figurālās kompozicijas darinātas reālākā apdarē, piemēram, Kūlīšu sējēja. Pārspīlējot puķu gleznojumu dimensijas, tie ievirzas dekorātīvā plāksnē.

Šajā izstādē Ed. Dzenis sevi parādīja dažādos meklējumos, kas norāda, ka mākslinieka radošais gars nav sastindzis, bet pilns dzīvotspējas veidojas ar katru jaunu darbu.

Arnolds Šimanis

Toronto latviešu koncertapvienības sarikojumā 5. novembrī dziedāja Austrālijas viešņa Velta Skujiņa (soprāns) Mirdzas Nārunas (pa kreisi) klavierpavadījumā. Foto: J. Līgers

STĀSTS
PĒTERIS LĪVĀNS
ARTURS VOITKUS

(42. turpinājums)

Pēteris Līvāns pārvilka ar delnu pār pieri. Iestājās klusums. Slimnieces pārējās gultās sākumā bija Ainas cieminu ziņkāri apskatījušas un dažas, kas savā starpā pirms Līvāna ierašanās sarunājās, pat apklusa, bet dzirdot, ka saruna norisa viņām svešā valodā, interese atslāba un kaimiņienes atgriezās pie agrākajām nodarbībām — dažas lasīja grāmatu, cita snauduļoja, citas pārrunāja māju tīrīšanu vai ēdienu gatavošanu.

— Redzi, Aina, — Pēteris atsāka sarunu, — tu man pārmet, ka es... un tevī esot rūgtums. Ir jau pareizi; kaut arī es varētu teikt, ka tu toreiz mani par nieku atraidīji, ka tu iespītējies, bet īstenībā jau es atceļa nemaz nemeklēju. Kāpēc? Kas to zina... Toreiz viss likās viegli un vienkārši. Toreiz man likās — viss ir radīts manam personīgam priekam. Un ja radās šķēršļi — es tiem gāju apkārt. Man trūka divu īpašību: nopietnības un pienākuma apziņas. Visa dzīve man šķita tikai labs joks.

— Bet kā tu kļuvi mācītājs?

— Man liekas — aiz spītības. Tas ir — spītības dēļ tas sākās. Bet vēlāk vairs nebija spītība vien. Lai cilvēks Dievu sauc kādā vārdā saukdams, lai saka, ka Viņš ir tikai cilvēka sirdī vai ārpus tās — Viņš ir. Cilvēks to nojauš un tādēļ meklē ceļus, kā ar Dievu saprasties.

— Un kāda tava loma saprašanās procesā? Tu gribēji būt starpnieks Dievam un cilvēkiem?

— Nē. Bet cilvēkiem, ar retiem izņēmumiem, vajag kāda, kas šaubās palīdz izšķirties. Kāda, kas saka: jā, tā tas ir; tu esi uz pareizā ceļa. Tas ir tāpat, kā nonākot svešā pilsētā. Tu ej pa ceļu, ko jau iepriekš esi noskaidrojis, tev viss ir zināms. Bet tad tu nonāc krustceļēs. Tev ir zināms: jāgriežas pa labi. Bet tu sāc šaubīties: vai tikai tā ir? Vai tikai nav kas pārprasts? Ja esi viens — tu, varbūt, ilgi minstināsies un, kas zina, beigās vēl aiziesi nepareizā virzienā. Bet ja esi divatā ar kādu citu — kaut arī tas šai vietā pats nekad nav bijis — un tas stingri pateiks: pa labi! — tu uzreiz jutīsies drošāk. Un tu aiziesi pa labi, pa pareizo ceļu.

— Tu cilvēkiem gribēji rādīt pareizo ceļu?

— Kas nu es par ceļa rādītāju! Bet man likās, ka varu būt tas otrs — tas, kas stāv blakus un kam šaubu brīdī var paprasīt: kā tu domā?

— Un kā tu domā?

— Ka mēs esam kādas inteliģentas varas radīti un tā zina, kur mums jāiet. Tas viss.

— Un grēks? Un nāve?

— Grēks... Grēks ir viss, kas rada sāpes, kam nav jēgas un nav mērķa. Cilvēks dzimst sāpēs, bet tām ir jēga. Revolūcijas plosa tautas, bet šīm sāpēm ir jēga. Kaŗš sit rētas, arī tam ir mērķis un jēga. Bet atņem bērnam paiju, lai tas raudātu, iesvied sunim, kas gozējas saulē ar akmeni, ka tas iesmilkstas — un tu būsi grēkojis. Nāve? — Pēteris Līvāns klusi iesmējās. — Nāve ir visinteresantākā dāma, ko vien varu iedomāties. Nevienai sievietei nav tik daudz dažādu seju, neviena nav tik kapricioza un lūdzama, neviena arī nav tik neatlaidīga un iekārīga kā viņa. Cits no viņas bēg, bet nevar izbēgt — un cits viņu lūdzas un ilgojas, bet viņa neļaujas satverties. Bet tam, ko viņa apskauj, vairs nav nekādu sāpju.

— Vai tu to saki, lai mani mierinātu?

— Nē. Tev miršana vēl tālu. Bet ja nu reiz par šīm lietām bijām sākuši... Un tu jau pati prasīji.

— Vai esi pārliecināts, ka pasaulē viss notiek kā tavs Dievs izlēmis?

— Ne jau mans Dievs. Kā Dievs var būt mans vai cita? Mēs Viņu tikai katrs citādi uztveŗam un katrs citādi ar Viņu runājam. Dažādi — ne tikai valodas, bet arī formas, rītu, kulta un citā ziņā. Dažs bērns mātei mīlestību izrāda pieglauzdamies, cits — izteikdams vārdos, cits — klusi cenzdamies visu izdarīt pa prātam. Bet pasaulē viss nenorit kā Dievs grib. Kur vien cilvēks var pielikt roku, tur viss saiet grīstē.

***

Silva mātes slimības laikā dzīvoja pie Līvāniem, kaut arī Kārlis Puduris ik dienu piedāvājās meiteni ņemt pie sevis. Silva bija sadraudzējusies ar Ritu un abiem zēniem un lūdzās, lai ļauj palikt pie Līvāniem, kamēr māte kļūs vesela. Tā kā Maira, un arī Līvāns pats, meitenes lūgumu atbalstīja, Puduris daudz pretī nerunāja. Viņam bija izdevīgi, ka par bērnu nav jārūpējas.

Kad Līvāns pārnāca no slimnīcas, Maira cietās līdz vakaram, bet, nolikusi bērnus gulēt, vairs neizturēja:

— Tu viņu vēl pazini?

— Ainu? Skaidrs.

— Gadi un slimības nav viņu pārvērtušas?

— Tikpat, cik mūs visus. Tu jau arī, droši vien, vairs neizskaties kā pirms deviņiem vai desmit gadiem.

— Par ko jūs runājāt?

Līvāns cieti paskatījās sievā.

— Viņa liek tev teikt paldies par Silvas pievākšanu.

. . . . . .

No Pēteŗa balss Maira noprata, ka vairāk jautāt nebūtu gudri. Viņa sāka runāt par citām lietām, un cietie vaibsti vīra sejā atmaiga.

Desmitajā dienā Puduris brauca sievai pakaļ. Bija pēcpusdiena, un Maira ar Pēteri bija mājā. Nezināmu iemeslu dēļ Puduris sievu neveda uz savu istabu, bet vispirms pie Līvāniem.

Aina bija bāla un novājējusi. Matus viņa bija rūpīgi sasukājusi un pat iegriezusi pierē sprogu. Lūpas bija spilgti iekrāsotas un bālajā sejā krasi izdalījās, kā sarkans asins plankums sniegā. Viņa runāja mazliet piesmakušā, savārgušā balsī.

— Gribēju jums, mācītāja kundze, teikt paldies par Silvas pievākšanu. Man slimnīcā bija pavisam mierīga sirds, zinot meiteni labās rokās un par visām lietām — kārtīgā dzīvoklī.

— Kā jūtaties? — Maira pārslidēja pateicibai pāri, it kā to nebūtu dzirdējusi. — Vai jau tiktāl, ka varēsit pati saimniekot?

— Cik nu tagad vispār tās saimniekošanas! Iztiksim kādu laiku no kopkatla. Vīrs atnesīs. Mūsu aizgaldā jau arī nebūtu iespējams pašiem ēdienu gatavot. Gan jau kaut kā... Visvairāk žēl Silvas. Neufeldā mums beigās arī bija divas istabas, bet tagad tik vien kā vieta pārgulēt. Atnāciet kādreiz apskatīties.

Silva bija mātei piekērusies pie rokas un nepacietīgi raustīja.

— Mamm', iesim mājās...

— Jā, meitiņ, iesim. — Aina paspieda meitenes roku. Viņa apskatīja telpu. — Jums gan te jauki. Gaišs, ērti... Bet gan arī mēs ar laiku atkal parāpsimies uz augšu. Tikpat labi varēja gadīties, ka likvidē šo nometni, bet Neufelda paliek.

Puduŗi aizgāja. Vakara pusē Maira izcepa pankūkas, piekŗāva ar tām paprāvu blodu, pārsedza to ar baltu drānu un aizgāja uz lielo bloku, kur atradās Puduŗu istaba.

(Turpinājums sekos)

DV Sv. Katrīnu nodaļas 20. gadasvētkos 7. novembrī. Augšā: nodaļas valdes priekšsēdis P. Vītols uzrunā svētku dalībniekus. Apakšā pa kreisi: R. Zālamans pasniedz nodaļas valdes priekšsēdim P. Vītolam tautisku svečturi, paša rokdarbu; pa labi: Kanadas vanadžu priekšniece M. Jonāne pasniedz vanadzēm atzinības rakstus par sevišķiem nopelniem, no kreisās: A. Barkana, M. Eizāne, E. Grīnberga, E. Krūmiņa un N. Vītola. Foto: J. Ligurs

Gandrīz 11.000 dol. dejotājiem

Priekšsēža Ž. Šmita vadītajā Kanadas latviešu 5. dziesmu svētku rīcības komitejas sēdē 3. novembrī Latviešu namā Toronto kasiere M. Gruzite ziņoja, ka atsevišķajām tautas deju kopām, kuŗas piedalījušās svētkos, izsūtīti čeki par kopsummā 10.694,42 dol. Šai summā ieskaitīti katram dejotājam maksājamie 5 dol. agrāk izsniegtās brīvbiļetes vietā, 3 dol. dalībnieka maksa un daļēji ceļa izdevumi — t. s. jūdžu nauda. Dažu neskaidrību dēļ čeks vēl nav izsūtīts vienīgi Denveras dejotājiem, bet tā lielums varētu būt ap 270 dol. Reizē ar to dejotājiem no svētku atlikuma izmaksājamā summa sasniedz turpat 11.000 dol. Pašreiz aprēķina izmaksas kopiem.

Šai sakarā J. Petzalis jautāja, kā kārto minēto 5 dol. maksājumu dziedātājiem, kuŗi dzied vairākos koŗos resp. no vairākiem koŗiem svētkos arī bijuši pieteikti. Ž. Šmits, norādot uz ierakstīto lēmumu kā no rīcības komitejas darbības sākuma laika protokolā, paskaidroja, ka koŗiem norādīts, iesūtot sarakstu par to dziedātāju nodotajām dalībnieku kartēm 5 dol. saņemšanai, minēt arī to dziedātāju vārdus, kuŗi savas dalībnieku kartes nodevuši citam koŗim, lai arī par tiem varētu šos 5 dol. saņemt.

Turpinot „Nākotnes 70" norēķinus ar rīcības komiteju, Dr. V. Gulēns informēja, ka jauno mākslinieku koncertā ienākumi bijuši 1943. dol., bet prāvo izdevumu dēļ par ieejas karšu un programmu iespiešanu, klavieŗu nomu, skaņu sistēmas uzstādīšanu, honorāriem, administrācijas izdevumiem vien esot 500 dol., atlikums tikai 595,30 dol. Par svētku vadoni publicētajiem sludinājumiem joprojām vēl nav saņemti 195 dol., bet šo sludinājumu devējiem tagad izsūtīti atgādinājumi maksājumu nokārtot. Ž. Šmits aizrādīja, ka R. Zuika ziņojis, ka no „Nākotnes 70" pārzinātā informācijas centra vēl arvien trūkst norēķinu par 70 nodotiem „Latvju Mūzikas" eksemplāriem. To V. Gulēns izskaidroja ar kādu iespējamu pārpratumu, jo informācijas centrā dažādi saīpi „nākuši iekšā un tūlīt gājuši atkal tālāk", apņemoties pārbaudīt šī jautājuma noskaidrošanai dažādos informācijas centra kontus.

Sekretāre M. Rubene savukārt ziņoja, ka uzsākta svētku vadoņa izsūtīšana koŗiem, kā lemts iepriekšējā sēdē, bet plāksnītes izgatavošana piestiprināšanai dziesmu svētku karoga kātam maksās 60 dol. Pārrunājot dažus svētku vadoņu un žetonu pieprasījumus, sēde akceptēja to nosūtīšanu Klīvlendas latviešu skolai pasniegšanai abitūrientu klases audzēkniem Latvijas valstssvētku aktā.

Svētku albuma izgatavošanas pārzinātājs G. Gubiņš telefoniski ziņoja, ka albums, paredzams, būs pārdošanā jau Latvijas valstssvētku aktā 14. novembrī Ītona auditorijā. Rīcības komiteja 2000 eksemplāros izgatavoto albumu vienojās pārdot par 2,50 dol. gabalā, koristiem un dejotājiem dodot atlaidi. Brīveksemplārus vienojās piešķirt visiem virsdiriģentiem, koŗu diriģentiem, deju koŗu vadītājiem, rakstnieku rīta autoriem, rīcības komitejas prezidija locekļiem un atsevišķo komiteju vadītājiem un darbiniekiem, kopā 228 eksemplārus. Izgatavojamo skaņu plašu brīvkomplektu savukārt saņems virsdiriģenti, koŗu diriģenti, rīcības komitejas prezidija locekļi un atsevišķu komiteju vadītāji.

Kaut maksājamie honorāri izlemti jau kādā no iepriekšējām sēdēm, vēl arvien tomēr nāk klāt jauni, arī citi izdevumi. Šai sēdē konstatēja, ka vēl noskaidrojams, vai autora honorārs maksājams arī par Raiņa lugu „Pūt, vējiņi", jeb vai attieksmē uz to jau iestājies noilgums. Komponistam J. Norvilim piešķīra 20 dol. honorāru par „Vāveŗu polku", vienīgo oriģinālmūziku tautas deju lieluzvedumā, to honorāra ziņā pielīdzinot mazāka apmēra koŗa dziesmai. Tāpat vienojās par honorāru H. Štrombergai, kuŗa iestudēja tautas dejas teātŗa izrādē. Tā dziesmu svētku atlikums arvien vairāk samazinās. Jāpieņem, ka svētku rīcības komiteja tālākai sadalīšanai Latviešu dziesmu svētku biedrībai Kanadā varēs nodot ap 10.000 — 15.000 dol.

Vtr.

EDMONTONA

● Edmontonas latviešu biedrība „Imanta" rudens sezonas ievadījumā Jaunekļu kristīgās savienības telpās rīkoja gleznu izstādi. Tajā piedalījās A. Avotiņa ar 5 un E. Bagātais ar 6 gleznām. Uz dzīvi Edmontonā pārnākušais gleznotājs Ansis Māris Bērziņš bija izstādījis 4 darbus, J. Birzgalis 3, M. Hofmane 11 un V. Dzidruma vienu gleznu. Ansis Māris Bērziņš rādīja labu skolu gleznā „Kalni". Ļoti darbīga ir Māra Hofmane, viena no jaunākajām Edmontonas latviešu gleznotāju saimē. Bija redzami vairāki abstrakti gleznojumi. No šeit redzētām gleznām sevišķi izcila viņas „Vilciens prērijā" un „Bērni uz skolu". Žēl, ka Vija Dzidruma parādīja tikai vienu gleznu. Izstādi atklāja Imantas priekšnieks S. Rudovics. Biedrības dāmas bija rūpējušās par kafijas galdu. Latvisku plašu mūziku bija sagādājusi Mirdza Leimane. Izstādi apmeklēja 60 interesentu. Pie daudzām gleznām bija uzraksts „X" īpašums.

A. Štāls

● DV Edmontonas nod. gadskārtējais rudens sarīkojums 3. oktobrī bija labi apmeklēts un deva nodaļai atlikumu. Nodaļas vanadze E. Brūze saņēma DV Kanadas valdes atzinības rakstu, kuŗu pasniedza vanadžu kopas prece Z. Stepermane. Mantu loterijā TV aparātu laimēja D. Nivens, loze Nr. 63 un Makfedens — radio aparātu, loze 307.

TORONTO ZIŅAS

● Latviešu preses biedrības Kanadas kopas 10. novembŗa valdes sēde priekšsēža M. Lorberga vadībā galvenokārt bija veltīta 24. oktobrī notikušās Preses balles un tai dienu vēlāk sekojošā rakstnieku cēliena norēķiniem. Dažādo citu sarīkojumu dēļ tai pašā laikā šoreiz Preses balles apmeklētāju skaits bija mazāks nekā iepriekšējos gados. Kaut kopīgie ienākumi bija 1310 dol., balle tomēr prasījusi 129,20 dol. piemaksu. Toties pie rakstnieku cēliena nācies piemaksāt tikai 9 dol., jo neceŗēti labi apmeklētais sarīkojums deva 269 dol. ienākumus, kas gandrīz sedza prāvos autoru honorārus, ceļa maksas un citus izdevumus. 400 eksemplāros izgatavotā „Preses Pīle" izmaksājusi 198,96 dol., bet pagaidām par to ieņemti 111,25 dol. Tā kā izdevuma izplatīšana vēl turpinās, ir iespējams, ka šīs balles izdevums pirmo reizi nekādu piemaksu neprasīs. Valdes sēdē arī pārrunāja kopas pārstāvēšanu Latviešu preses biedrības 25 gadu jubilejas svinībās no 27.—29. novembrim Ņujorkā, kurp, paredzams, brauks M. Lorbergs, L. Auzāne-Tīcmane, B. Senkēviča, A. Vinčels, T. Krūka un R. Noriņš. Izsūtītās aptaujas lapas par biedru interesēm, vēlmēm un kopas darbību saņemtas atpakaļ no 14 biedriem. To izvērtēšana un pārrunas par turpmāko darbību paredzētas īpašā biedru sanāksmē, kuŗu vienojās sasaukt 11. janvārī, plkst. 3 pēcpusdienā Latviešu namā, ja šai laikā būs dabūjamas telpas.

● Audzēkņu skaitam novembŗa sākumā sasniedzot 115, Sv. Jāņa draudzes svētdienas skolas vadītāja A. Kurse aplēsusi, ka skolā pašreiz reģistrēti ap 90% no visiem draudzes locekļu bērniem, to vidū arī no Burlingtonas, Galtas, Gvelfas un Vudbridžas, vairāki arī no jaukto laulību ģimenēm bez latviešu valodas zināšanām. Skolotāju saime savukārt pieaugusi ar kād reizējo skolas audzēkni Rasmu Cauni, bet no pašu audzēkņu vidus izraudzīta skolas klavierspēlētāja — 12 gadu vecā Ruta Āze. Bez jau iepriekšējo gadu dziedāšanas-tautas deju mācīšanās grupām šogad skolā iekārtota arī latvisko rokdarbu klase.

● Tieši 18. novembrī notiks divi Latvijas neatkarības pasludināšanas dienia veltīti dievkalpojumi, abiem sākoties plkst. 8 vakarā: Sv. Andreja baznīcā māc. A. Čopa vadīto dievkalpojumu kuplinās draudzes koris ar diriģentu A. Purvu, bet Sv. Jāņa baznīcas sabiedriskajās telpās pēc archibīskapa A. Lūša vadītā dievkalpojuma draudzes dāmu komiteja klās tējas galdu.

● TLB sestdienas skolas eglīti dedzinās 3. janvārī plkst. 3 pēcpusdienā Kolumba zālē. Skolas rīkotais bazārs notiks 7. februārī plkst. 1 pēcpusdienā Latviešu namā. Ģimenes dienas sarīkojums 2. maijā plkst. 3 pēcpusdienā Kolumba zālē. Skolas izlaiduma akts 5. maijā plkst. 10 Latviešu namā.

● Skatu no šīs vasaras Japāns apmeklējuma diapozitīvos 21. novembrī plkst. 7.30 vakarā Sv. Jāņa baznīcas sanāksmju zālē rādīs Raimonds Šteinbergs. Viņš Japānā uzturējies 3 nedēļas, apmeklējot arī Hongkongu, Formozu un Havaju. Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem par labu Saulainei.

● Saspēlē ar Toronto universitātes šacha komandu DV Toronto šacha klubs 8. novembrī zaudēja ar 1:5. Pie 6 galdiem ar universitātes šachistiem spēlēja: A. Zuntaks, V. Muižnieks, J. Reinbergs, H. Vaits, R. Muižnieks un A. Pone, pēdējam gūstot vienīgo uzvaru DV šachistu labā.

● Lietuviešu baznīcas telpās (1011 College St.) 28. novembrī atklās koktēlnieka Dagys darbu izstādi, kas būs atvērta no plkst. 1—9 pēcpusdienā, bet 29. nov. no plkst. 10 rītā līdz 7 vakarā, tajā pašā laikā arī 5. un 6. decembrī, bet 1. un 3. dec. no plkst. 6—9 vak.

● Kokļu dienās oktobrī Bostonā no TLB koklētāju ansambļa piedalījās I. Bērziņa, R. Ezerkalna, N. Gubiņa, S. Lēmane, A. Pērkons, Dz. Pērkone, J. Treimanis, I. Vīmane un A. Vītola. Ansamblis uzstājās atsevišķi un kopkoklēšanā. Pašlaik TLB kokļu ansambls iestudē Ziemsvētku programmu. Koklētāju ansamblis Auseklītis kokļu dienās piedalījās ar Em. Dārziņa Melanholisko valsi, kuŗu K. Staško aranžējis divām koklēm, sīkalīnai, ģīgai, baritona koklei un chromatiskai basa koklei. Auseklīša seši koklētāji dzīvo izkaisīti no Ošavas līdz Niagarai, taču tas viņus neatbaida repertuārā uzņemt arī koklei grūti veicamus skaņdarbus.

MONTREALA

● Montrealas latviešu organizāciju padomes priekšsēdis Guntis Sukse nosūtījis telegrammu Kanadas ministru prezidentam Trudo. Tajā teikts: „Montrealas latviešu sabiedrības, kas skaita ziņā ir 1500 liela, vārdā atbalstām un izprotam valdības rīcību nopietnajā Kvebekas provinces situācijā." Sanemta arī premjēra personīgi parakstīta pateicības vēstule par telegrammā izteikto atbalstu. Stāvoklis Montrealā ir atkal normāls. 37 FLQ teroristi un viņu piekritēji jau saukti tiesas priekšā; viņus tiesās nākamgada janvārī. Noskaņojums latviešu sabiedrībā kļuvis gaišāks. Jaunu problēmu rada strauji pieaugošais bezdarbs pilsētā, arī provincē. Līdz šim latviešus tas skāris maz, bet situācija varētu mainīties, ja lielās firmas, kuŗās nodarbināti vairums latviešu, atlaišanas turpinās.

● 18. novembŗa atceres akts Montrealas latviešu skolā notiks 21. novembrī, plkst. 12.30. Tajā referēs Dr. Vaira Freiberga. Sākot ar 14. novembri latviešu skolā mācības notiek sestdienās no plkst. 9.30 līdz 1 pēcpusdienā St. Kevina skolā. Mācības atsāka 17. oktobrī. Audzēkņus un bērnu vecākus uzrunāja konsuls V. Tomsons. Viņš atzinīgi novērtēja skolas līdzšinējo darbu un vēlēja sekmes jaunajā mācības gadā. Skolas pārzinis K. Deksnis iepazīstināja audzēkņus ar darba un kārtības noteikumiem.

● Montrealas koklētāju-dainotāju ansamblis savā kārtējā mēģinājumā 1. novembrī nolēma rīkot Mūzikas vakaru 1971. gada 14. martā. Pārrunāja arī eventuālu piedalīšanos Rietumkrasta dziesmu svētkos 1972. gadā Vankuverā un atzina, ka tā būtu vēlama, ja varētu sagādāt līdzekļus ceļa izdevumu segšanai. Ansambļa mēģinājumi notiek ik svētdienas Montrealas latviešu namā, Hamptona ielā.

M. Št.

● Paklausot Bārtas (33.) gaidu vienības vadītājas Austras Brāzmas aicinājumam 21. oktobŗa vakarā Latviešu namā pulcējās vecāki un labvēļi, lai pārrunātu jautājumu par gaidu nodorbībām un vienības budžetu. Nodarbības notiek katru otro piektdienu. Bez gaidu nodarbībām mācīs arī rokdarbus, sevišķu vērību veltījot latvisko prievīšu aušanai. Sanāksme atzina par vēlamu rīkot izbraukumus un piedalīties vienības pavasaŗa un rudens nometnēs, kā arī gaidu vasaras nometnēs. Nodarbības lietojama latviešu valoda. Apsprieda jautājumu, kā sagādāt līdzekļus sekmīgai darbībai, jo kasē atrodas tikai nepilni 50 dolaru. Montrealas DV nodaļa un Latviešu biedrība apsolījusi pabalstu. Vecāku komitejā izraudzīja V. Lakatu, R. Vītiņu un A. Zariņu. Interesenti gaidu un guntiņu lietās var zvanīt pa tālr. 484—0511.

—ms

KIČENERA

DV Kičeneras nodaļa 21. novembrī plkst. 7.30 vakarā Shantz Station telpās rīko Mārtiņvakaru ar pilnu bufeti un mārtiņzosi. Spēlēs E. Zakuļa kapella. Sarīkojuma vieta atrodas 2 jūdzes ziemeļos no Breslavas, pie 7. lielceļa.

LATVIEŠU TAUTA . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

ir bijusi uzticīga brīvībai un tēvzemei. Tāda tā ir tagad un paliks arī turpmāk, kamēr jaunā komūnistu vara būs nokratīta un brīvība iegūta.

Izmantojot šo gadījumu, vēlos izteikt dziļi izjusto pateicību tiem Kanadas pārstāvjiem, kuŗi, apliecinādami savas personīgās un savas valdības simpatijas mūsu tautai tās grūtajā laikā, ir ieraduŗšies šai svinīgajā aktā. Mēs esam pateicīgi, ka Kanada un Amerikas savienotās valstis, šīs divas lielās demokratijas, kuŗās brīvības apziņa ir dziļi iesakņojusies ne vien likumdošanā, bet arī cilvēku apziņā, nav atzinušas Latvijas un pārējo Baltijas valstu inkorporēšanu Pad. savienībā. Šis draudzīgais atbalsts dod mūsu tautai spēku turpināt cīņu par laupītās brīvības atgūšanu.

Budeļi Latviešu namā

Gaujas (14.) gaidu vienības Toronto 8. novembrī rīkotajā Mārtiņu vakarā, kuŗa atbildīgā vadītāja bija Ilze Kalniņa, Latviešu namā pulcējās ap 100 apmeklētāju, to vidū daudz bērnu, no kuŗiem vairāki bija piemērotās maskās, gan ne ķekatnieku. Budeļi bija skatāmi tikai uz skatuves pašu gaidu sagatavotajā uzvedumā „Mārtiņdiena".

Sarīkojumu atklāja Gaujas gaidu vienības priekšniece Inta Kalniņa, paziņojot, ka Mārtiņš atkal atnācis, tādēļ būs lieli prieki, un aicinot publiku nodziedāt „Strauja, strauja upe tecēj'". Runātāja solīja, ka gaidas rādīs, ko dara Mārtiņos un kas Mārtiņi īsti ir. Šis solījums daļēji bija izpildīts jau pirms vakara atklāšanas uzrunas, jo gaidas ar pie griestiem sakarinātiem puzuriem un rudens lapu vītnēm, ar no lapām veidotiem latviskiem ornamentiem pie sienām un rudens svētības simboliem — dažādiem augļiem un saknēm abās skatuves malās Latviešu nama zālē bija uzburušas īstu Mārtiņu atmosfairu. To pavairoja gaidu uzvedums ar trim teicējām un gaŗu budeļu virkni. Teicēja Dace Budrēvica interesantā un raitā stāstījumā raksturoja rudeni, Mārtiņus un šī laika senās latviešu tradicijas ar ķekatnieku jeb budeļu izdarībām un uzņemšanu zemnieku sētās, bet abas pārējās teicējas Rasma Caune un Rasma Stagava viņas stāstījumu ilustrēja ar piemērotu tautas dainu iespraudumiem.

Kādi ir budeļi un ko tie dara, rādīja, arī teicot par sevi dainas, par ķekatniekiem kļuvušās gaidas un guntiņas, kuŗi bija tik daudz, ka uz mazās skatuves tās spēja tiktikko apgriezties. Vilks bija Zaiga Frīdenberga, kaza — Daina Vāgnera, lācis — Ruta Grāvleja, lāča vedējs — Daina Pauzera, gaŗā sieva — Aina Černenoka, nāve — Skaidrīte Rutka, Isais vīrs — Sarma Eglīte, dzērve — Ruta Strazda, burkāni — Indra Broka un Inta Pauzera; kāposts — Inta Gugāne, sēnes — Sandra Bernaua, Dace Cielava, Zinta Frīdenberga, Gunilla Gustava, Kristīne Lauze un Viviana Vasarāja, zaķi — Māra Grāvīte, Anna Pauzera un Valda Pauzera, čigāns — Anita Vaivara, čigānmeita — Daina Zīlāne un vecā čigāniete — Baiba Grāvīte. Astra Avena kā gaņiņš patiešām vairāk izskatījās pēc zēna nekā meitenes, vairākiem ķekatniekiem sejas zem maskojuma nebija saskatāmas, bet nezinātājs, spriežot tikai pēc uzveduma programmas lapiņas, varēja domāt, ka uz skatuves ir tikai zēni, nevienas meitenes, jo visu vārdi bija rakstīti ar vīrieškārtas galotnēm . . . Vai arī gaidas, kuŗas taču ir latviskuma mācītājas un sargātājas, cenšoties kopt arī latviešu valodu, beidzot nevarētu atmest stūrgalvību un piekāpties, dodot to, kas latviešu valodai pienākas, ievērojot un respektējot latviešu valodas negrozāmo likumu, ka meitenēm uzvārdi rakstāmi ar sieviešķārtas galotni?

Šī valodas likuma ignorēšana bija vienīgais šai sarīkojumā kritizējamais, par visu citu varēja tikai priecāties. Uzveduma līmenis atbilda gaidu un jo sevišķi guntiņu spējām, bija vienkāršs, bet tomēr liecināja par izdomu. Labāko budeļu godalgošanai vakara rīkotājas bija uz vietas no sarīkojuma apmeklētājiem izveidojušas žūrijas komisiju (B. Senkēviča, A. Vinčels un A. Gugāns), norādot, ka godalgojami nav trīs budeļi, kuŗu masku izgatavošanā piedalījušās viesnības vadītājas, bet pārējiem ķekatniekiem dots norādījums maskas gatavot pašiem mājās. Šī iemesla dēļ žūrija nevērtēja vairākas maskas, kuŗu galvenās daļas pirktas veikalā, piešķirot rīkotāju gādātās un B. Senkēvičas dāvinātās grāmatas kā godalgas. Dainai Vāgnerai (kaza) un Intai Gugānei (kāposts) kā teicamākajiem budeļiem, bet Andai Vītolai (laimes laumiņa) kā labākajai maskai publikā. B. Senkēviča, balvas pasniedzot, cildināja gaidas par latvisko tradiciju kopšanu un pakavējās pie vairāku budeļu nozīmes seno latviešu ticējumos.

Nobeigumā viesi varēja iebaudīt Mārtiņvakara gardumus, bet bērni iet rotaļās, kuŗas „dirigēja" gaidu vadītājas ar palīdzēm. Gaujas gaidu vienība ar šo sarīkojumu ne vien iepazīstināja bērnus ar latviešu senajiem ticējumiem un Mārtiņu izdarībām, bet nodarbojās arī ar labdarību, ja tā var teikt, jo ieeja bija tikai pret ziedojumiem gabaliņu putraimdesas ar dažādu šķirņu zirņiem visiem deva bez maksas, bet sviestmaizītes, pīrādziņi, tortes un kafija maksāja tikai 10—20 centu, cenā lētākām nekā parasti esot arī desiņām ar skābiem kāpostiem.

Vdg

Gaujas (14.) gaidu vienības gadskārtējā Mārtiņvakarā 8. novembrī Latviešu namā, Toronto, skatītāji redzēja uzvedumu „Mārtiņdiena", kuŗā sevišķi mūsu jaunaudzei bija izdeviba iepazities un vērot mūsu senču tradicijas tumšajam gada laikam iestājoties, kad sākas vakarēšana, ķekatnieku un budelīšu izdarības. Augšējā uzņēmumā pa kreisi — uzveduma teicējas: Rasma Caune (kreisajā pusē) un Rasma Stagava. Pa labi: sarīkojuma nobeigumā žūrijas komisija trīs labākās ķekatnieku maskas godalgoja. No kreisās: kāpostgalvas maska (Inta Gugāne), Laimas laumiņas (Anda Vītola) un kazas maska (Daina Vāgnera). Apakšā: izrādes dalībnieku kopgrupa ar Gaujas (14.) gaidu vienības priekšnieci Intu Kalniņu un uzveduma vadītāju Valdu Zobenu aizmugures rindā. Foto: J. Ligera

DV Kanadas valdes priekšs
priekšniece A. Tīdemane u
vanadžu kopas priekšniece

Kul

Jau vairākkārt atskanējušas
sis par Kultūras fonda dar
mainīšanu un uzlabošanu.
vadlīnijām kultūras darbā sp
ALAs valdes sēdē 24. oktobrī
kūzās. Kanadā katoļu apvienī
nājusi par jauna Kultūras f
dibināšanu, ar kuŗa līdzekļie
balstītu garīgo literātūru, pi
ņot godalgas. Latviešu preses
rība šo jautājumu pārrunāja

SAVIENOT

ŅUJORKA

● Ņujorkas latviešu katoļu
dzes rudens sarīkojumā 10. ok
Spartan Lodge zālē, Friportā,
dalījās baritons V. Gedulis un
niste Anna Baumane. Pēc kon
izlozēja A. Upelnieka gleznu,
žādo mantu izlozē bija arī va
priekšmeti, kas atvesti no Latv
to skaitā arī pudele ar „Rīgas
zāmu". Dāmu komiteja rūpējās
azaida un boles galdu.

● Ņujorkas jauniešu pulciņa
kojumā 17. oktobrī Jonkeru b
cas sanāksmju zālē bija ie
šies ap 100 jauniešu. Ņujorkas
vienotā jaunatnes pulciņa vad
vēlēšanās par pulciņa prieks
izraudzīja J. Cimbuli, par Br
sas novada priekšnieci A. Sp
Bruklinas — M. Akerbergu, L
ailendas — A. Lagzdiņu. Sekre
amatu pildīs Dz. Lejiņa, kas
— J. Millers, bet pulciņa sain
cību pārzinās V. Plostiņš. Priek
sumu daļā mūzikālais ansan
„Frikadeļu Zupa" atskaņoja
ru mūziku un dziesmas. Sa
jums nobeidzās ar balli.

● Arģentīnas viešņa L. Brū
24. oktobrī Kolumbijas univer
tes telpās un 25. oktobrī Ņujo
latviešu katoļu sarīkojumā
diēvkalpojuma referēja par la
šu dzīvi Arģentīnā, it sevišķi
nosairesā un Laplatā. Referāt
pildināja, rādot Arģentīnas lat
dzīvi fotoattēlos. L. Brūvere
laik sagatavo raidījumus Arag
nas radiofonam par latviešu r
ku, izmantojot latviešu skaņu
tes.

● Gleznotājas Millijas Mez
gleznu skati DV namā 17. ok
atklāja prof. A. Annus. Skate
10 dienu, pulcinot ap 200 apm
tāju. Mākslinieces izglītības g
sākusi Rīgā, tās turpinot pi
Audriņa Vācijā un vēlāk pie
Miltā Ņujorkā. Piedalījusies K
ras fonda un citās izsādēs AS
Kanadā.

● Ap 500 apmeklētāju ier
jauniešu iesvētes dievkalpojun
novembrī Jonkeros. Iesvētīj
jauniešus. Dievkalpojumā pi
jās visi trīs Ņujorkas draudzes
cītāji, R. Zariņš, A. Ozols u
Gulbis. Dievkalpojumu kupl
Bronksas vidusskolas un
dzes koris R. Pētersones va
un baritona J. Kļaviņa solo d
mas. Iesvētīja šādus jauni
Andri Blumbergu, Jāni Ērgli,
tiņu Gaujenieku, Robertu Gro
fu, Ilzi un Līzi Kļaviņas, Il
Mežus, Māru Krēsliņu, Ilzi Kr
ņu, Ilzi Lezdkalni, Rūtu Mac
Induli Raņķi, Aiju Spirģi un
Strazdiņu. Pēc tam baznīcas
kojumu zālē notika piecu ģi
kopīgs iesvētību mielasts, iz
mus maksājot katrai ģimenei
sava viesu skaita. Iesvētīta
jauniešiem bija klāts atse
galds, tāpat viesiem, kuŗus
ielūgušas vairākas ģimenes. K
mielastu rīkoja Ērgļa, Mežus,
ka un Spirģa ģimenes.

● Ņujorkas draudze jau vairā
gadu meklē jaunu draudzes n
Bruklinā. Savu veco īpašum
vēlas pārdot, cerot par to iepen
50.000 dolaru. Sākumā plānoj

jā. Rīcības komite-
mplāros izgatavoto
jās pārdot par 2,50
oristiem un dejotā-
laidi. Brīveksemplā-
piešķirt visiem virs-
koŗu diriģentiem,
ditājiem, rakstnieku
rīcības komitejas
kliem un atsevišķo
tājiem un darbinie-
28 eksemplārus. Iz-
skaņu plašu brīv-
ukārt saņems virs-
u diriģenti, rīcības
zidija locekļi un at-
eju vadītāji.

jamie honorāri iz-
dā no iepriekšējām
vien tomēr nāk klāt
izdevumi. Šai sēdē
vēl noskaidrojams,
onorārs maksājams
a lugu „Pūt, vēji-
attieksmē uz to jau
gums. Komponistam
iešķīra 20 dol. hono-
veŗu polku", vienī-
iziku tautas deju
to honorāra ziņā
ažāka apmēra koŗa
at vienojās par ho-
trombergai, kuŗa ie-
s dejas teātŗa izrā-
mu svētku atlikums
samazinās. Jāpie-
tku rīcības komite-
adalīšanai Latviešu
ku biedrībai Kanadā
ap 10.000 — 15.000

Vtr.

gardumus, bet bērni
ras „diriģēja" gaidu
alīdzēm. Gaujas gai-
šo sarīkojumu ne
āja bērnus ar latvie-
cējumiem un Mārti-
et nodarbojās arī ar
ā var teikt, jo ieeja
ziedojumiem gabali-
as ar dažādu šķir-
em devā bez mak-
maizītes, pīrādziņi,
maksāja tikai 10—
ētākām nekā paras-
siņām ar skābiem

Vdg

Toronto, skatītāji
ies un vērot mūsu
ku un budelišu iz-
jā pusē) un Rasma
skas godalgoja. No
azas maska (Daina
priekšnieci Intu
Foto: J. Ligers

DV Kanadas valdes priekšsēdis E. Krūka pie prezidija galda atklāj 18. vanadžu salidojumu DV dienās Londonā. No kreisās: Hamiltonas vanadžu kopas priekšniece N.Pulciņa, Kanadas vanadžu priekšniece M. Jonāne, ASV vanadžu priekšniece A. Tīdemane un DV mēnešraksta vanadžu nodaļas redaktrise T. Krūka. Pa labi — salidojuma dalībnieces, pirmā rindā no kreisās: T. Krūka, Londonas vanadžu kopas priekšniece I. Bērziņa, Baiba Šmita-Kalēja, Vankuveras vanadžu kopas priekšniece V. Pelēna, M. Jonāne, A. Tīdemane, prof. Elfrīda Karlsone-Bērziņa un I. Breikša.

Kultūras darba pārvērtēšana

Jau vairākkārt atskaņējušas balgas sanāksmē, piedaloties literāsis par Kultūras fonda darbības tiem un preses pārstāvjiem no Čimainīšanu un uzlabošanu. Par kagas, Milvokiem, Kalamazū, Ņuvadlīnijām kultūras darbā sprieda jorkas, Bostonas, Sēnluisas, DeitoALAs valdes šēdē 24. oktobrī Sirakūzās. Kanadā katoļu apvienība runājusi par jauna Kultūras fonda dibināšanu, ar kuŗa līdzekļiem atbalstītu garīgo literātūru, piešķirot godalgas. Latviešu preses biedrība šo jautājumu pārrunāja Čikalūcijām.

Amerikas latviešu apvienības (ALA) un Ziemeļamerikas kultūras fondi apvienojami vienā kopīgā Ziemeļamerikas kultūras fondā. Daudziem ir grūti izprast, ko dara, vai ko piešķiŗ katŗs no šiem fondiem. Skaidrības nav arī tiem, kas KF sēdēs parasti ir piedalījušies, bet dažreiz skaidrību varējuši iegūt tikai pēc gada, izlasot līdzekļu sadalījumu. Arī L. Rumaks, kas parasti šādās sēdēs ir klāt un no kuŗa varētu gaidīt, ka viņš šos fondus izprastu, savā grāmatu sludinājumā šāgada godalgoto grāmatu sludina it kā ALAs kultūras fonda godalgotu. (Kādēļ Kanadas pārstāvji par šo piešķirumu balsoja? Tas taču ir Ziemeļamerikas KF piešķirums.) Vēl lielāka neskaidrība ir Kanadas latviešos, kas varētu domāt, ka pastāv tikai ALAs KF un tādēļ viņiem varētu rasties jautājums, kādēļ „kanadiešiem" būtu jāziedo bagātajiem kaimiņiem? Kā izsacījās kāds no LPB Kanadas kopas biedriem Čikagā, tad tiešos ziedojumos Kanadā ienāk tikai ap 100 dol., pārējais ir organizāciju piešķirums.

ALAs valdes ieskats ir, ka abus fondus vajadzētu paturēt, jo ASV latvieši ziedo ap 90% no visiem fonda līdzekļiem. Bet tas fondu apvienošanu nekavē, piešķirumos ievērojot katras zemes ziedojumu lielumu. Būtu iespējams arī abu zemju Kultūras fonda līdzekļu vākšanu izdarīt vienā laikā un no vienas vietas. Aicinājumus varētu izsūtīt no Vašingtonas, kur ALAs birojam ir adreses. ALAi ir darba spēks un pieredze šādu aicinājumu izsūtīšanā. Atbildei varētu pievienot aploksni ar attiecīgās zemes centrālās organizācijas adresi, kam ziedojumu nosūtīt. Taču nebūtu ieteicams dibināt kādu gluži jaunu kultūras fondu, kaut arī citiem mērķiem. Ir apsveicama vēlēšanās ar līdzekļiem atbalstīt garīgo literātūru vai citus pasākumus, bet tam jāatrod cits apzīmējums. Kultūras fonda līdzekļus vajadzētu izlietot lielākiem mērķiem, nesadalot tos sīkākās daļās pa 50 vai 100 dolariem. Vajadzētu izdot ne vien mācības grāmatas, bet atbalstīt arī kultūras saglabāšanai un jaunradei nozīmīgus pasākumus. Goda balvas būtu paturamas, jo tās kultūras darbiniekam liek censties un sniegt labāku darbu. Literāti un preses darbinieki vēlas šīs balvas paturēšanu. Cik iepriekš bija iespējams noskaidrot, ALAs valde vēlētos izsludināt godalgas kāda lielāka notikuma atzīmēšanai. Piemēram, 1973. gada dziesmu svētkiem Klīvlendā varētu izsludināt sacensību kantātei, kā tekstam, ko rakstītu dzejnieki, tā mūzikai, ko rakstītu komponisti. Ja Kultūras fonda goda balvas vairs nebūtu, Preses biedrībai būtu jārūpējas par līdzekļu sagādi balvām literātūrā un presē.

Piešķirot godalgas, ievērojams galvenais pamatelements — nacionālisms kā godalgotā personīgā stājā, tā viņa darbos. Vairāk būtu ievērojami arī Kultūras fonda izsludinātie noteikumi, jo šogad balvas piešķirtas divos gadījumos pret šiem noteikumiem. Vajadzētu apsvērt iespējas vairāk vērības pievērst šī kontinenta kultūras darbinieku godalgošanai. Līdzekļus savāc tikai Kanadā un ASV, bet citur ir atsevišķu zemju kultūras fondi, piemēram, Austrālijā. Likumi netaktiski, ja balvu piešķiŗ skolotājam Austrālijā, it kā šajā kontinentā trūktu pietiekami daudz kandidātu. Taču ne katru reizi šos noteikumus varētu ievērot. Eiropā dzīvojošā rakstnieka grāmatu izdevis apgāds ASV un šāds piešķirums nevarētu būt pret noteikumiem. Stingrāku izvēli vajadzētu gleznu izstādēs. Nevajadzētu amerikāņu speciālistus, bet rīkotājiem vajadzētu uzticēt žūrijas komisijai lietot stingrāku mērauklu.

Balvu piešķirumos uzklausāma tautas balss, kaut arī tā ne katrreiz atspoguļo tiešo darba vērtību. Iespējams, ka ASV izdota vidējas kvalitātes grāmata varētu iegūt lielāku lasītāju skaitu nekā Eiropā iznākusi laba grāmata. Taču tautas balsij ir barometra iespaids un tas dod arī apmierinājumu lasītājiem un līdzekļu ziedotājiem. Protams, piešķirumos ievērojami ekspertu ieteikumi, bet atsevišķām nozarēm vajadzētu izvērtēt un godalgošanai ieteikt vairākus darbus. Ieteicot tikai vienu, KF balsotājiem neatliek nekas cits, kā — pieņemt vai noraidīt...

Ieteikumi doti arī ALAs kultūras biroja darbībai. ALAi un arī LN AK vajadzētu aicināt organizācijas dot brīvu ieeju sarīkojumos žurnālistiem, no kuŗiem sagaida rakstus laikrakstos. Dažas organizācijas parasti piesūta divas brīvkartes, bet dažos gadījumos arī kultūras biroja sarīkojumos žurnālisti ir maksājuši, kā piemēram, ceļojošās izstādes atklāšanā Ņujorkā.

Vairāk vajadzētu aicināt literātus piedalīties dažādos kultūras sarīkojumos, nolasot savus darbus. Literātiem nav pārāk plašas publicēšanās iespējas, bet vēl mazāk tiem iespējas uzstāties sarīkojumos. Iespējas „parādīt" savus darbus klausītājiem dotu izredzes, ka literāti rakstītu labākus darbus.

Nevajadzētu pārplūdināt organizācijas ar atzinības rakstiem. Pēdējos gados KB izsniedzis katru gadu lielu žūksni šādu rakstu. Tos ieteikuši organizāciju vadītāji un saņēmuši sabiedriski un kultūras darbinieki, kas ne katru reizi mēroti ar vienu mērauklu. Daļa no saņēmējiem nejūtas pietiekami pagodināti, jo rakstu ir par daudz.

Latviešu preses biedrība atzīst, ka labākos panākumus kultūras saglabāšanas darbā varētu gūt, atsevišķām organizācijām sadarbojoties ar centrālām organizācijām.

V. Irbe

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ŅUJORKA

Ņujorkas latviešu katoļu draudzes rudens sarīkojumā 10. oktobrī Spartan Lodge zālē, Frīportā, piedalījās baritons V. Gedulis un pianiste Anna Baumane. Pēc koncerta izlozēja A. Upelnieka gleznu. Dažādo mantu izlozē bija arī vairāki priekšmeti, kas atvesti no Latvijas, to skaitā arī pudele ar „Rigas balzāmu". Dāmu komiteja rūpējās par azaida un boles galdu.

Ņujorkas jauniešu pulciņa sarīkojumā 17. oktobrī Jonkeru baznīcas sanāksmju zālē bija ieradušies ap 100 jauniešu. Ņujorkas apvienotā jaunatnes pulciņa vadības vēlēšanās par pulciņa priekšsēdi izraudzīja J. Cimbuli, par Bronksas novada priekšnieci A. Spirģi, Bruklinas — M. Akerbergu, Longailendas — A. Lagzdiņu. Sekretāra amatu pildīs Dz. Lejiņā, kasieŗa — J. Millers, bet pulciņa saimniecību pārzinās V. Plostiņš. Priekšnesumu daļā mūzikālais ansamblis „Frikadeļu Zupa" atskaņoja jautru mūziku un dziesmas. Sarīkojums nobeidzās ar balli.

Argentīnas viesņa L. Brūvere 24. oktobrī Kolumbijas universitātes telpās un 25. oktobrī Ņujorkas latviešu katoļu sarīkojumā pēc dievkalpojuma referēja par latviešu dzīvi Argentīnā, it sevišķi Buenosairesā un Laplatā. Referātu papildināja, rādot Argentīnas latviešu dzīvi fotoattēlos. L. Brūvere paslaik sagatavo raidījumus Argentīnas radiofonam par latviešu mūziku, izmantojot latviešu skaņu platres.

Gleznotājas Millijas Mežakas gleznu skati DV namā 17. oktobrī atklāja prof. A. Annus. Skate ilga 10 dienu, pulcinot ap 200 apmeklētāju. Māksliniece izglītības gaitas sākusi Rīgā, tās turpinot pie J. Audriņa Vācijā un vēlāk pie Fr. Milta Ņujorkā. Piedalījusies Kultūras fonda un citās izsādēs ASV un Kanadā.

Ap 500 apmeklētāju ieradās jauniešu iesvētes dievkalpojumā 1. novembrī Jonkeŗos. Iesvētīja 14 jauniešus. Dievkalpojumā piedalījās visi trīs Ņujorkas draudzes mācītāji, R. Zariņš, A. Ozols un O. Gulbis. Dievkalpojumu kuplināja Bronksas vidusskolas un draudzes koris R. Pētersones vadībā un baritona J. Kļaviņa solo dziesmas. Iesvētīja šādus jauniešus: Andri Blumbergu, Jāni Ērgli, Mārtiņu Gaujenieku, Robertu Groskopfu, Ilzi un Līzi Kļaviņas, Ilmāru Mežus,, Māru Krēsliņu, Ilzi Krūmiņu, Ilzi Lezdkalni, Rūtu Mackari, Induli Raņķi, Aiju Spirģi un Annu Strazdiņu. Pēc tam baznīcas sarīkojumu zālē notika piecu ģimeņu kopīgs iesvētību mielasts, izdevumus maksājot katrai ģimenei pēc sava viesu skaita. Iesvētītajiem jauniešiem bija klāts atsevišķs galds, tāpat viesiem, kuŗus bija ielūgušas vairākas ģimenes. Kopīgo mielastu rīkoja Ērgļa, Mežus, Raņķa un Spirģa ģimenes.

Ņujorkas draudze jau vairāk kā gadu meklē jaunu draudzes namu Bruklinā. Savu veco īpašumu tā vēlas pārdot, cerot par to ieņemt ap 50.000 dolaru. Sākumā plānoja iecerēto īpašumu iegūt par 80.000 dol., bet tagad noskaidrojies, ka par šādu cenu tas nebūs iespējams. Ir atrasti vairāki īpašumi, kas būtu draudzes vajadzībām piemēroti, taču cenas ziņā nav panākta vienošanās. Jauno draudzes namu meklēs Bruklinā vai arī Kvinsā. Līdzekļu sagādei 5. decembrī notiks mantu izloze, ko rīko Ņudžersijas novads, paredzot lielākajam laimestam 500 dol. krāšanas zīmi. Izlozēs arī J. Cielavas, K. Černoka un A. Krūkliņa gleznas, Brūmingdēla veikala dāvanu zīmi par 200 dol., rokas pulksteni u.c. mantas. Lozes jau izsūtītas draudzes locekļiem. Iespējams, ka nākošāja gadā draudzes nodeva Ņujorkas draudzei būs augstāka. Līdz šim sievietes draudzei maksāja 18 dol., vīrieši 24 dol. gadā, bet strādājošie vēl īpašu piemaksu, atkarā no izpeļņas. Draudzes valde šo nodevu vēlas palielināt — vīriešiem 30 dol., sievietēm 25 dol. gadā, bet pensionāriem atstāt līdzšinējos maksājumus. Maksājumu paaugstināšanu draudzes valde motivē ar to, ka mācītājiem vajadzīgas lielākas algas, kas atbilstu amerikāņu draudžu mācītāju algām. Pārmaiņas maksājumos var apstiprināt tikai draudzes locekļu sapulce.

Austrumu apgabala kultūras dienās nākamgada 23. un 24. janvārī Ņujorkā paredzēti referāti un panejdiskusijas par latviskās kultūras saglabāšanu nākotnē, kā arī par apstākļiem trimdā un dzimtenē, ievērojot kultūras vērtību maiņas. Apskatīs tematus kādās piecās vai sešās nozarēs, piemēram, filozofijas un reliģijas, sabiedriski politiskajā, valodās un literātūrā, arī politiskos ideālus. Referātos izteiktās domas iztirzās panejdiskusijās, kas būs divu dienu pārrunu kopsavilkums. 23. janvārī paredzēta teātŗa izrāde, uzvedot „Minhauzena precības". Kultūras dienu sarīkošanai no ALAs saņemts 250 dol.

—be.

DETROITA

Detroitas latviešu katoļu kopa 25. oktobŗa sapulcē nākošam darbības gadam vadībā ievēlēja: E. Aldoni — kopas priekšnieci, A. Bērzkalnu (kasieris) un E. Lizovu (sekretārs). Dievkalpojumus noturēs katru mēnesi prāv. S. Mozgas vadībā.

S. L.

SANFRANCISKO

Daugavas vanagu un vanadžu rīkotos Lāčplēšu svētkos Sanfrancisko 7. novembrī runāja rakstniece Elvīra Kocina. „Brīvības ilgām un nacionālismam saknes nav tik viegli nogriežamas, kā to iedomājas tie, kas grib ar varu un terroru pārveidot pasaules kārtību. Imperijas ceļas un brūk, bet nācijas dzīvo. Latviešu tautas dvēselē dus mūžīgais gaismas un brīvības simbols — Lāčplēsis, ar to tā celsies brīvai valstiskai dzīvei," teica rakstniece. Lāčplēšu svētku dievkalpojumā piedalījās māc. G. Knezs - Knezinskis un māc. J. Mednis. Sekojošā Lāčplēšu godināšanas aktā vanadžu kopas pr-ce M. Stabule lāčplēšiem un to ģimenes locekļiem pasniedza rozes, Silvija Pružinska un Ilze Sīle skandēja varoņiem veltītus dzejoļus. Plaša bija mūzikālā programma, ko izpildīja tenors Alfrēds Grīslis, meitai Laimdotai veicot klavierpavadījumus un vijolnieks Adolfs Upenieks ar pianisti Intu Salzirni pie klavierēm. Kaŗavīru dziesmas dziedāja jaundibinātais Daugavas Vanagu kvartets (A. Upenieks, A. Grīslis, L. Blekis un J. Pružinskis). Par azaidu rūpējās vanadzes. Svētkos bija ap 90 apmeklētāju.

T. S.

ČIKAGA

Čikagas DV apvienības Lāčplēšu dienas sarīkojumu ievadīja māc. G. Straumaņa svētruna. Uzrunu teica apvienības priekšnieks U. Vītols. Viņš uzsvēra, ka šajā laikā, kad iznīcināta Latvijas valsts fiziskā eksistence un desmitiem tūkstošu latviešu izkaisīti visā brīvajā pasaulē, mēs smelam spēku senās kultūras vērtībās. Mūsu tautas dainas liecina par mūsu kaŗavīru varonību jau sensenā pagātnē, kad viņi ziedoja dzīvību par savas tēvzemes un tautas brīvību. Arī tagad latviešu kaŗavīrs reiz izcīnīs brīvo Latvijas valsti. U. Vītols nodeva Čikagas DV apvienības sveicienus visiem lāčplēšiem un mūsu brīvības cīnītājiem. Pēc uzrunas svinīgā akta dalībnieki vienojās Latvijas valsts himnā. Koncertā piedalījās DV apvienības Milvokos vanadžu sekstets V. Aparjoda vadībā, klavieŗu pavadījumus spēlējot I. Slemperei. Svinīgai daai sekoja sadraudzības mielasts, kuŗam cienastu bija gatavojušas Čikagas DV apvienības vanadzes priekšnieces E. Šmites vadībā.

I. Š.

ULBRICHTS PIEDĀVĀ SARUNAS

Austrumvācijas līderis Valters Ulbrichts televīzijas raidījumā 8. novembrī sacīja, ka viņš ir gatavs sākt sarunas ar Rietumvāciju par savstarpējo tranzitnoliģumu, „ja cita valsts (domāta Rietumvācija) samazina savu darbību Rietumberlīnē", kas ir „pretēja internacionālam Berlines legālam statūtam un kaitē Austrumvācijas un citu sociālistisko valstu interesēm". Novērotāji saka, ka Ulbrichts uzstāda nosacījumus abu Vāciju sarunu atsākšanai, kuŗas Austrumvācija ierosināja oktobrī.

Svētku noskaņa Milvokos

Ir dzīvē darbdienas, svētdienas un svētku dienas. Tāda svētku diena milvokiešiem bija 31. oktobris, kad Our Savior luteraņu baznīcā koncertēja Dziesmu Vairogs no Kalamazū. Koŗi Milvokos nedzirdēja pirmoreiz. Tas aizvien sniedzis mums ko jaunu. Dziesmu Vairogs savā programmā neatkārtojās. Šoreiz koris mūs apciemoja ar garīgu koncertu un kā diriģents A. Kalnājs izsacījās, arī koŗa pirmais koncerts Vācijā bijis garīgais. Tāpēc 25 gadu jubilejas koncerts Milvokos bija izvēlēts ar garīgu saturu.

Laikam Dziesmu Vairogs brīvajā pasaulē būs vienīgais, kas visus šos gaŗos gadus diziedājis kā vesela, nedalāma vienība. Jāatzīst, ka visus šos gadus koris audzis gan kvantitātivi, gan kvalitātivi. Diriģents pazīst savus laudis un zina, ko tie var. Viņš nelauj tiem „izmēģināt zobus" pie nepārkožamiem riekstiem. Arī šoreiz koristi sniedza no laba labāko.

Bieži vien rakstām un runājam, ka jaunie neesot iedabūjami koŗos. Par Dziesmu Vairogu to nevaram teikt. Dzīves vētrās norūdītām sejām blakus redzējām gaišu cerību un sappu pilnas acis. Varam tikai novēlēt Dziesmu Vairoga saimei un viņas nenogurdināmajam diriģentam piesaistīt arvien vairāk jauno dziedātāju, kas klausā diriģenta zizlim. Tad Dziesmu Vairogs turpinās augt un vēl daudzas reizes iepriecinās milvokiešus ar savām dziesmām, vēl daudzas reizes vienkāršo darba dienu pārvēršot svētku dienā.

Lai Dievs neliedz svētību un paškiŗ ceļu Dziesmu Vairoga saimei!

Elia Andersone

☆

Dziesmu Vairoga 25 gadu darba atceres koncerta diriģenta Arnolda Kalnāja vadībā pirmo daļu Milvokos ievadīja Ā. Ābeles „Dieva gādībā" (K. Jēkabsona teksts) soprāna solo dziedot Dainai Jumiķei ar Kalverta Džonsona ērģeļu pavadījumu. Sekoja J. Vītola, A. Jēruma un A. Kalnāja darbi, to vidū divi pirmatskaņojumi — A. Kalnāja „Dziesmai nerimt" (A. Balkas teksts, baritona solo Andrejs Kalnājs) un A. Jēruma „Mājas" (V. Stērlertes teksts).

Ļoti patika koncerta otrā daļā izpildītie četri H. Pavasara darbi, sevišķi „Prelūdija" (bez vārdiem) un pirmatskaņojums „Atzīšanās", kantāte korim, solistiem un ērģelēm (K. Tālberga teksts, solisti: Marta Cākare, Daina Jumiķe un Pēteris Lielzuika) Koncertu noklausījās ap 150 mūzikas cienītāju. To rīkoja Milvoku koncertu komiteja.

R-is

LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs uzrunā Daugavas Vanagu dienas un DV Londonas nodaļas 20. gadasvētku dalībniekus 31. oktobrī Londonā. Pa labi — jaunatne karogu sardzē.

SARIKOJUMU KALENDĀRS
TORONTO

25. novembrī — pl. 7 vak. TLB vakarēšana (šachs, bridžs, rokdarbi un pārrunas) pie kafijas tases.

28. novembrī — pl. 7.30 vak. Latviešu namā Toronto latviešu katoļu vienības gadskārtējā balle — bazārs.

28. novembrī — no plkst. 10—5 pēcp. Ziemsvētku tirdziņš — bazārs Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas sarīkojumā, 200 Balmoral avenijā.

29. nov. — pl. 4 p.p. Latviešu namā dāmu kafija ar priekšnešiem. Ieeja brīva.

5. un 6. decembrī — DV tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš — bazārs DV namā, 125 Broadview Ave.

12. decembrī — plkst. 7.30 vak. koncerts Ziemsvētku ieskaņai Sv. Jāņa baznīcā, 200 Balmoral Ave. Piedalās A. Vaivode, pie ērģelēm brīvm. V. Kviesis.

5. decembrī — plkst. 8 vak. Latviešu namā LNJAK rīkotā „Zaļās zivtiņas kafejnīca"

31. decembrī — plkst. 8 vak. Latviešu namā Jaungada sagaidīšana; jauniešiem pagraba zālē.

3. janvārī — plkst. 3 pēcp. Kolumbus zālē TLB sestdienas skolas Ziemsvētku sarīkojums.

30. janvārī — plkst. 7 vakarā vīru koŗa Viesturs gadskārtējais koncerts un balle Columbus zālē Toronto.

15. maijā — ALT Vašingtonas ansambļa viesizrāde, Anšlava Eglīša „Bezkaunīgie vecī".

SV. KATRĪNA

29. novembrī — Vanadžu kopas gadskārtējais Ziemas svētku tirdziņš plkst. 3 pēcpusdienā 101 Garnet St., St. Catharines.

HAMILTONA

21. novembrī — pl. 6.30 vak. 18. novembŗa svinības Šeratona hotela Kristalla zālē (112 King St., E.). Svētku akts, koncerts: DV vīru koris. Balle.

SELBURNA

28. novembrī Šelburnā, „Sīdar" zālē DV Druvas nod. un latviešu lauksaimnieku b-ba rīko Latvijas valsts svētku un DV Druvas nod. 8 gadu darbības atceri.

DĀVINĀŠANAI SVĒTKOS
Austras Plampes
„DZIESMU KAMOLIŅŠ"
130 meldijas un teksti. Jāņu un kāzu svinēšanu apraksti.
Cena 3 dol. 494 Sammon Ave., Toronto 359, Ont. Canada

KINO BRIGHTON
127 Roncevalles Ave.,
tel.: 532-2710
rāda —DIVAS krāsu filmas
NIGHTS of RASPUTIN
kā arī krāsu komēdiju ar Jean Moreau, Peter O'Toole un A. Tamiroff.
„GREAT CATHARINE"
Tikai no 19. līdz 25. novembrim viena izrāde plkst. 7 vakarā, sestdienās un svētdienās plkst. 5 pēcp.
NENOKAVĒJIET!

LŪDZU, KLAUSIETIES raidījumu 15. GADA GĀJUMĀ Toronto Latviešu misijas radio
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 9 — 930
Niagaras WHLD raidītājs (vilnis 1270)
Informācija: tālr. Toronto 261-4218.

KANADAS BAZNĪCĀS
TORONTO

Archibiskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue

Dievkalpojumi notiek regulāri katru svētdienu plkst. 11 dienā.

Māc. A. Cops, 38 Balaby Cr. Don Mills. Tālr. 449-4087.

Sv. Andreja draudze, tel 924-1543, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā. Toronto 9.

18. novembrī, plkst. 8 vakarā Latvijas valsts dibināšanas dienas atceres dievkalpojums.

22. novembrī plkst. 11 Mirušo pieminas dienas dievkalpojums ar dievgaldu un svētdienas skolu.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

22. novembrī, plkst. 2 pēcp. Mirušo pieminas dievkalpojums ar dievgaldu un svētdienas skolu.

Priekšdarbi lielajai jubilejas nometnei Kanadā

GAIDU UN SKAUTU VADITĀJU APSPRIEDE HAMILTONA

Kanadas latviešu gaidu un skautu vadītāju vietnieku apspriedi 1. novembrī Hamiltonas latviešu b-bas namā iesāka ar abu jendu priekšnieku vadīto svētbrīdi. Pēc tam katrai jendai bija atsevišķa apspriede, lai pēcpusdienā atkal pulcētos kopīgai sanāksmei.

Skautu jendas apspriedē piedalījās 19 vadītāji no Toronto, Hamiltonas un Sv. Katrīnu - Niagaras vienībām. Apspriedi ievadīja Kanadas latv. skautujendas priekšnieka vad. E. Dāvidsona ziņojums par veikto darbu. Jendai notikuši kopnieku kursi ar 15 dalībniekiem, no kuriem 12 saņēmuši apliecības par kursu beigšanu un 3 par apmeklēšanu. Jendas sacensībās mezglu un sējumu siešanā uzvarējis Rīgas (72.) skautu pulciņš, otrā vietā ierindojoties Tērvetes (19.) skautu pulciņam Toronto. Jendas sacensībās pulciņa nosaukuma grāmatas iekārtošanā piedalījies vienīgi Tērvetes (19.) pulciņš, kuŗam piešķirta 1. vieta. Skautu jenda lūgusi dziesmu svētku rīcības komiteju Toronto piešķirt kādu summu no svētku atlikuma skautu jendas vajadzībām.

Sekoja nozaŗu vaditāju ziņojumi. Jundas mazskautu inspektors A. Brumelis ziņoja, ka jendā darbojas 5 mazskautu pulciņi. Tiem izsludinātas ilgstošas sacensības tekošajam darbības gadam. Tajās paredzēts vākt ziņas par sava pulciņa nosaukumu, vest saimju dienas grāmatas u. c. Jendas skautu insp. S. Leimanis atzina, ka jendas visu 4 pulciņu darbība bijusi sekmīga. Tā kā skautiem šogad notiek sacensības globālā mērogā, tad jenda šogad neko atsevišķi nerīkos.

Dižskautu nozares vecākais L. Goba norādīja, ka jendā darbojas 3 dižskautu pulciņi, bet ziņas iesūtītas tikai no 2 pulciņiem. Notikušas sacensības šaušanā, sirošanā un dabas aizsardzības pētīšanā. Roveru cilts virsaltis G. Šūbiņš atzīmēja, ka jendā darbojas 4 roveru dzimtas ar 45 dalībniekiem, bet par to darbību ziņas nav iesūtītas. Nav arī sakaru starpdzimtām.

Informācijas nozares vad. Edm. Ozola ziņojumā tika uzsvērts, ka nozarei ļoti laba sadarbība ar abiem latviešu laikrakstiem Ziemeļamerikā. Nav sakaru ar Centra informācijas nozari.

Revīzijas komisijas ziņojumu sniedza vad. S. Leimanis, atzīstot, ka jendas kase un dokumenti atrasti labā kārtībā. Jendas vadītāju goda tiesai ziņojumu nebija.

Sekoja vienību priekšnieku ziņojumi. Jelgavas 5. sk. vienības pr-ks vad. A. Francis (Sv. Katrīnas - Niagara) atzina, ka vienība darbojas sekmīgi. Darbību uzsācis arī skautu pulciņš. Vienībā jūtams vadītāju trūkums; uz mazskautu nodarbībām brauc. vad. v. J. Ķēniņš no Toronto. Tērvetes (19.) sk. vienības pr-ks vad. J. Treimanis (Toronto) atzīmēja, ka vienībā ļoti mazs dalībnieku skaits. Darbību atjauno mazskautu pulciņš. Aiviekstes (39.) sk. vienības pr-ks vad. E. Dāvidsons (Hamiltona) uzsvēra, ka vienība darbojas labi. Ir arī vadītāju trūkums, jo jaunie vadītāji studē ārpus Hamiltonas. Arī Rīgas (72.) sk. vienības pr-ks vad. M. Strīpnieks (Toronto) ziņoja, ka vienība darbojas sekmīgi 1971. g. 13. febr. Latviešu namā, Toronto, notiks vienības 20. gadasvētki.

No Ventspils sk. vienības (Londona) ziņojuma nebija.

Plašākas pārrunas izraisīja vad. v. A. Franča ierosinājums jendai iegādāties 4 kanū laivas un 1 motorkamanas sirojumu un ziemas nometņu vajadzībām. Izmaksa šīm vajadzībām būtu 2000 dol., kuru sagādei būtu jāizrauga speciāla komiteja. Šis ierosinājums skautu vadītājos guva nedalītu piekrišanu, bet vēlāk, kopīgā apspriedē, to neatbalstīja gaidu vadītājas, kādēļ jautājumu atstāja turpmākai pētīšanai..

Sv. Juŗa dienu nolēma rīkot 1971. g. 25. aprīlī, Sv. Katrīnu kanadiešu skautu nometnē. Nolēma rīkot Kanadas jendas 18. Lielo nometni no 1971. g., 4 — 11. jūlijam plašajā igauņu skautu īpašumā pie Hantsvilles. Skautu nometnes priekšnieks būs vad. E. Dāvidsons, komandants vad. Edm. Ozols un saimnieks vad. A. Budrēvics.

Pēcpusdienā notika abu jendu vadītāju kopīga apspriede. Par apspriedes vadītāju ievēlēja vad. G. Šūbiņu, protokolēja abu jendu sekretāri. Kanadas latviešu gaidu jendas priekšniece G. Upīte ziņoja, ka izraudzīta šāda gaidu jendas Lielās nometnes vadība: nometnes pr-ce vad. G. Upīte, viņas palīdze vad. N. Pulciņa, komandante vad. I. Kalniņa un saimniece vad. S. Ozola.

Gaidu jenda nebija saņēmusi DV globālo dienu rīcības komitejas lūgumu citām organizācijām nerīkot plašākas jaunatnes sanāksmes DV dienu laikā. Ievērojot, ka skautu jenda šādu rakstu bija saņēmusi un to ievērojusi, arī gaidu jenda pievienojās Lielo nometni rīkot no 4. — 11. jūlijam.

Insp. E. Dāvidsons savā ziņojumā uzsvēra, ka sadarbība ar gaidu jendu bijusi laba. Pagājušā gadā notikuši vairāki kopīgi pasākumi. Dziesmu svētku laikā notikušās gaidu - skautu dienas rīcības komitejas priekšsēdis A. Budrēvics ziņoja, ka komitejai notikušas 35 sēdes. „Nākotne 70" rīcības komiteja vēl nav nokārtojusi savas financiālās saistības ar skautiem un gaidām un tiks aicināta to izdarīt visā drīzumā. Nav vēl ienākuši rēķini no 3 gaidu vienībām ASV par ieejas biletēm gaidu - skautu sarīkojumos. Arī tās mudinās pasteigties.

Kā mazu atzinību par lielo darbu gaidu - skautu sarīkojumos, ASV skautu jenda bija atsūtījusi divas grāmatas balvām. Rīcības komiteja tās piešķīra Gaujas gaidu un Rīgas skautu vienībām Toronto. Nolēma izteikt pateicību Toronto, Hamiltonas un Sv. Katrīnu - Niagaras gaidu un skautu vienību vecāku padomēm dažādo gaidu un skautu pasākumu rīkošanā dziesmu svētku laikā.

Galīgo financiālo norēķinu vēl nav, bet nolēma eventuālo atlikumu iemaksāt 1972. g. rīkojamās jubilejas nometnes „Rīga dimd" kasē.

Par priekšdarbiem šīs nometnes rīkošanā ziņojumus sniedza latviešu gaidu priekšniece M. Vilka un skautu nometnes rīkotājs vad. G. Kārkliņš. Latviešu gaidu 50 un latviešu skautu 55 gadu jubilejas nometne „Rīga dimd" notiks 1972. gadā, no 1. — 9. jūlijam. Tiek apsvērtas divas vietas nometnes rīkošanai — Hamiltonas kanadiešu skautu nometne „Mt. Nemo" pie Sidrabenes un Vindzoras skautu nometne pie Mt. Forestas. Nometnes programmai gada ierosinājumus no pašām gaidām un skautiem, kā arī no vadītājiem. Ierosinājumi jāiesūta līdz 1. decembrim. Tuvākas ziņas pie visiem skautu un gaidu vadītājiem. Nometnes administrācijā iesaistīs pēc iespējas vairāk privātpersonas, lai vadītājiem būtu vairāk laika to tiešajam darbam ar jaunatni.

Latviešu skautu pr-ks F. Sīpols apstiprinājis šādas amatpersonas latviešu skautu 55 gadu jubilejas nometnei „Rīga dimd": nometnes priekšnieks F. Sīpols, nometnes rīkotājs G. Kārkliņš, rīkotāja vietnieks M. Strīpnieks, komandants S. Leimanis, galvenais ārsts Dr. L. Lukss, sekretāre R. Goba, administrators A. Lucs, kasieris A. Svenne, grāmatvedis A. Putniņš, nodarbību nozares vadītājs V. Vāgners, skautu apakšnometnes priekšnieks R. Asbergs, dižskautu apakšnometnes priekšnieks L. Goba, roveru apakšnometnes priekšnieks E. Priedītis un cittautu skautu pārzinis Edm. Ozols.

Nometnes programmā jau paredzēti divi lielie ugunskuri — viens skautu kustības 55 gadiem, otrs — gaidu kustības 50 gadiem. Nometnē uzsvars būs savstarpējai draudzībai un reprezentācijai, ne skautu māku mācīšanai.

Apspriedes nobeigumā jendas mazskautu inspektors A. Brumelis ielūdza jendas guntiņas piedalīties mazskautu izbraukumā uz Mt. Nemo nometni 1971. g. 21. februārī.

E. O.

„Nolaupītais" Valdis Vilks (vidū ar bārdu) pēc atbrīvošanas sarunā ar LNAK padomes prezidija priekšsēdi prof. A. Dreimani (pa kreisi) un DV Londonas nodaļas valdes priekšsēdi G. Brikmani.

Nožēlojams joks

(Pārnesums no 9. lpp.)

jauniešu revolūcionāri" savu nožēlojamo joku inscenēja, arī tas Londonā jau bija zināms. Protams, vēl abi nolaupītie bija dzīvi, jo terroristi Laportu noslepkavoja tikai nedēļu pēc kongresa; latviešu jauniešu „humoristi" arī nevarēja paredzēt, ka Kanadas valdība tikai dažas dienas vēlāk valstī izsludinās izņēmuma stāvokli ar kaŗa laika likumiem, lai beidzot pieteiktu kaŗu terroram. Jātic, ka šai brīdī arī „joku taisītājiem" atvērās acis un tie apzinājās, cik ļoti nevietā bijis viņu muļķīgais joks, varbūt pat nožēloja to, jo ir taču domāt spējīgi cilvēki, kuŗi spēj novērtēt savu rīcību, kaut arī ne to iepriekš pietiekami apsvērt.

Taču fakts, ka izņēmuma stāvoklis vēl nebija izsludināts un Laports vēl nebija nogalināts, ne mazākā mērā neattaisno nožēlojamo „joku" 11. oktobrī, jo ir vienkārši lietas,ar kuŗām nejokojas, nekādā gadījumā ar divu cilvēku nolaupīanu Montrealā. Vai „joka taisītāji" nekā nebija dzirdējuši par vairākkārtējām ārvalstu diplomātu nolaupīšanām un nogalināšanām šogad Dienvidamerikā, lai saprastu, ka ar tik traģiskiem notikumiem nespēlējas un nejoko? Ja grupa jauniešu vēlējās panākt LNJAK darbības aktīvizēšanu un vēlējās to panākt ar kādu oriģinālu un efektīvu rīcību tad noteikti pastāvēja arī citas iespējas. Ja viņi par piemērotu veidu „spiediena izdarīšanai" savu prasību pieņemšanai, kaut arī joka dēļ, atzina LNJAK revīzijas komisijas lēcekļa „nolaupīšanu", tad to var tikai nožēlot.

Jānožēlo arī tas, ka kongresa dalībnieki smējās pēc „revolūcionāru" vēstules nolasīšanas, uzskatot to par joku. Nē, arī tas vairs nebija joks, jo nevar jokoties ar notikumiem, kas ir dziļi traģiski un visiem liek bažīties par nākotni. Kaut arī Valdis Vilks nebūtu „nolaupīts", kaut kongresā būtu nolasīta tikai „revolūcionāru" vēstule, par joku nav kvalificējama arī tā. Taču „joku", atdarinot īstenību Montrealā, izvērsa vēl tālāk, V. Vilku arī patiešām „nolaupot", kaut ar lielāku vai mazāku viņa paša līdzdalību šī „humora" plānošanā.

Lai kā censtos jauniešu saprotamo tieksmi pēc savdabīga un oriģinālāka efekta izprast, šis Londonā notikušais atdarinājums „joks" vērtējams tikai kā pietātes, sabiedriskas gaumes, humora un ļoti nopietnas situācijas izpratnes trūkums. Ir jāšaubās, ka šis „joks" veicinās LNJAK darbības aktīvizēšanu un jaunu biedru piesaistīšanu, drīzāk gan atstās rūgtu mieļu piegaršu kongresa dalībnieku un notikuma apraksta lasītāju atmiņā. Nožēlojamais „joks" liecina ar vislielāko nopietnību, cik izdomā tālu var aizmaldīties un cik liels izjūtu, izpratnes un atbildības trūkums ieviesies dažos jauniešos. Jau doma vien, kaut vai tikai vienai dienai radīt „nopietnu jautrības komiteju" ar apzīmējumu „Latviešu jaunatnes revolūcionārā apvienība" tik nopietnā un dziļi traģiskā laikā, kāds pašreiz ir Kanadā, atzīstama — lai lieta būtu saukta īstajā vārdā — par dziļi nožēlojamu piedauzību.

Zigurds Zaigums

LAIKRAKSTA
LATVIJA
AMERIKA
ATSEVIŠĶI NUMURI
PERKAMI TORONTO

Broadview Delicatessen
165 Danforth Ave.
Baliant Newspaper
272 Spadina Ave.
Esto Meat Products
691 Mt. Pleasant Rd.
Lidums Meat
869 Roncesvalles Ave.
Lotus Florists
702 Bathurst St.
Parkway Delicatessen
721 Broadview Ave.
Pavasars Delicatessen
361 Roncesvalles Ave.
Pokot Meat
976 College St.
Venus Florists
221 Roncesvalles Ave.
West Ark — Gift Shop
2232 Bloor St. W.

HAMILTONĀ
O. Andersons
129 Barton St. E.
Northland Grocery
28 Market St.

Arnolds Rasa

VECMĀMIŅA UN MAZMEITA SVEŠUMĀ

Skice

Ārā pavasaris, saule un ziedi. Vecmāmiņa sēž dārzā, piesaulītē. Reizēm viņa paceļ balto galvu un klausās.

Tik — tak! Tik — tak!

Kaut kur mūžībā iet pulkstenis. Katram savs, citam ātrāk, citam lēnāk.

Tik — tak! Tik — tak!

„Vecmāmiņ, ko tu klausies?"

„Meit, es klausos, kā iet mans pulkstenis... Vēl tikš!"

Mazmeita izņem no priekšauta kabatas pelēku aploksni un rāda:

„Vecmāmiņ, te ir vēstule no Latvijas."

„No mājām!" viņa priecīgi iesaucas un paceļ galvu. Ko viņi raksta?"

„Vai tu atceries tādu Kalnozolu Juri? Viņš esot miris."

„Juris?... Kalnozolu Juris?... Nē, vārdus es vairs neatceros. Zinu, ka viņi bija divi brāļi. Saki, vai jaunākais vai vecākais?"

„Vecākais."

„Ā, tas tad ir viņš. Kādreiz viņš precēja pēc manis..." vecmāmiņa pasmaida. „Toreiz bija skaists pavasaris, viss vienos ziedos, tāpat kā tagad. Tas ir tik sen, sen..."

Brīdi viņa sēž klusi. Tad kaut ko atceras.

„Meit, vai viņš neko neraksta, kad mūsu zeme būs brīva?"

„Nē, vecmāmiņ, viņi par to zina mazāk nekā mēs šeit, svešumā. Viņi tikai cerē un gaida. Bet zināt to zina tikai Viens."

„Jā, meit, tikai Tas Viens..." vecmāmiņa nopūšas un paceļ skatu pret tālī.

Tik — — tak! Tik — — tak! Vecmāmiņ, par ko tu tagad domā?"

„Par Dzintarjūŗu un tās krastmalu..."

„Vai tu negribi, lai atskaņoju dziesmu par jūŗu, to, ko Čikagas pieciši iedziedājuši?"

„Jā, meit, labprāt, atskaņo gan."

„Mazmeita uzliek skaņu plati, un atskan dziesma. Vecmāmiņa piešķiebj galvu un uzmanīgi klausās.

„Es redzēju jūriņāi, di-dam,
Uz akmeņa uguntiņu,
di-dam, di-dam..."

Dziesma ir izskanējusi, bet baltā galva kā piešķiebta vēl pallek tanī pašā pozā.

„Vecmāmiņ, vai tev patika?"

„Kā nu ne, patika gan..." Viņa noliec galvu, un brīdi klusums.

„Vecmāmiņ, vai tu vēl domā par to pašu?"

Jā, par to pašu Dzintarjūŗas krastu. Es taču esmu tur piedzimusi un uzaugusi, un visu mūžu tur nodzīvojusi..."

„Nu labi, domā vien. Es drusku ielešu istabā. Vai tu, vecmāmiņ, vēl pasēdēsi piesaulītē?"

„Ej vien, meit. Es vēl kādu brīdi palikšu tepat..."

Tik — — tak!

Tik — — — tak!

Tik — — — — tak!

Klusums.

Kaut kur mūžībā viens pulkstenis apstājies.

Ārā pavasaris, saule un ziedu smaržas visapkārt.

Greenwood — Gerrard rajonā
IZĪRĒJAMAS
2 istabas ar virtuvi.
Atsev. vannas istaba.
Zvanīt 466-1215, Toronto.

✝

Mūsu mīļais tēvs, brālis un vectētiņš

Leonards Freimanis

dzimis 1887. gadā Mālpils pagastā,
miris 1970. gada 12. novembrī Sidgundas pagastā.

Par viņu sēro:
dēls ar ģimeni Toronto, brālis ASV, radi un draugi Latvijā un svešumā

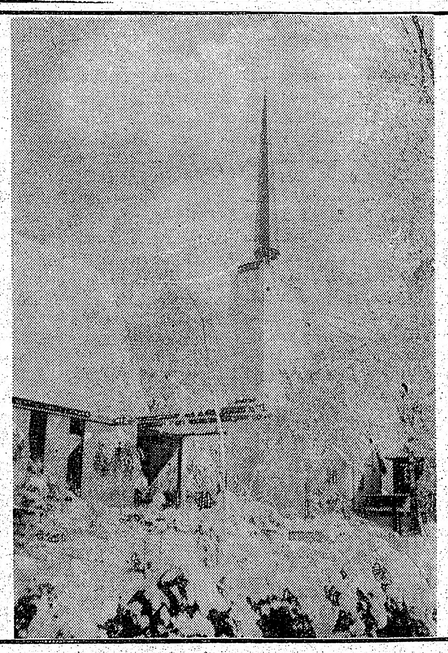

Daugavas Vanagu izdotās jaunās krāsainās ZIEMSVĒTKU APSVEIKUMA KARTĪTES

☆

20¢ gabalā

atkalpārdevējiem atlaide

Kartītes pieprasāmas:
J. Kleķeris, 61 East Glen Cr., Islington, Ont., tālr. 231-4854

Iepazīstieties ar plašāko un kopš 20 gadiem regulāri iznākošo

Daugavas Vanagu Mēnešrakstu!

Iznāk 6 reizes gadā, ik otru mēnesi.

Raksti: Latvijas brīvībai, ideoloģijai, literātūrai, mākslai, atmiņām vēsturiskā nozīmē un aktuālitātēm.

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā par 3 numuriem $2.75, 6 — $5.50, atsevišķs numurs $1.00.

Pasūtināms: Mr. K. Bencons, 223 High Park Ave., Toronto 165, Ont., Canada.

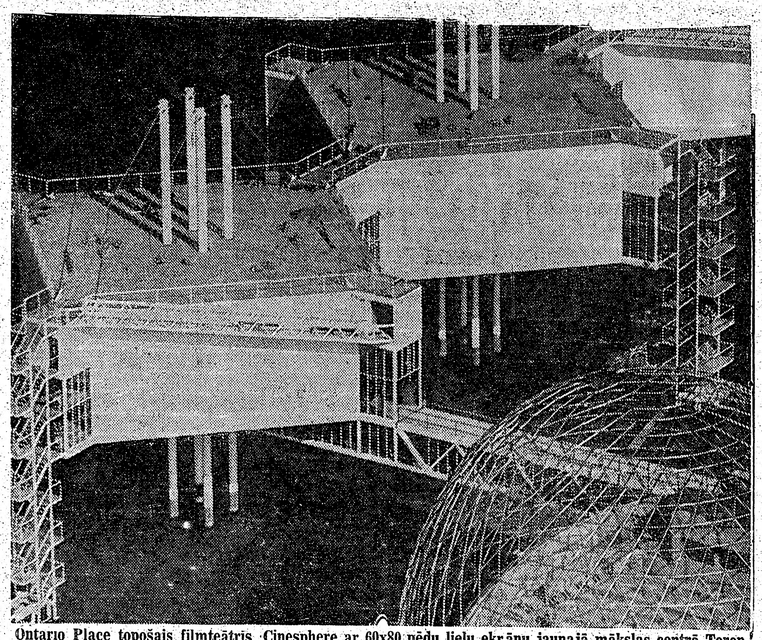

Ontario Place topošais filmteātris Cinesphere ar 60x80 pēdu lielu ekrānu jaunajā mākslas centrā Toronto. Ontario ezera krastā. Uzņēmums izdarīts no helikoptera. Jauno centru atklās nākošā gada maijā.

Toronto būs jauns mākslas centrs

Kopš ilgāka laika Ontario ezera krastā, iepretim Kanadas nacionālajai izstādei, rit būvdarbi dienu un nakti. Tieši virs ūdens līmeņa paceļas vairākas neparastas dzelzs konstrukcijas, atgādinot, ka šeit veidojas kaut kas liels un neredzēts. Ontario provinces valdība 3. novembrī bija rīkojusi plašu preses pieņemšanu, lai iepazīstinātu žurnālistus ar būvvietu. Sarīkojums izdevās daudz lielāks savā apjomā kā sākumā bija iecerēts. Ap 800 viesu vidū bija ieradies arī Ontario premjērs J. Robarts ar parlamenta loecekļiem.

Topošā „Ontario Place" ir patlaban Ontario valdības lielākais projekts, kurā ieguldīti ap 18 milj. dolaru. Kad būvdarbi būs pabeigti, „Ontario Place" būs neapšaubāmi lielākais izpriecas un mākslas centrs šajā provencē. Šim nolūkam izveidotas četras mākslīgas salas, pēc Montrealas 1967. „Expo" principa, tikai savos apmēros daudz mazākas, bet vieglāk pārskatāmas. Jaunais izpriecas komplekss iedalīts piecās galvenās daļās. Domveidīgā ceitne paredzēta teātŗa izrādēm, bet „Cinesphere" telpas — mākslas filmu izrādēm. Forums, viena no galvenajām izpriecas zālēm, spēs uzņemt ap 6,000 skatītāju. Patlaban tajā iecerēti tikai lielāka veida sarīkojumi, kā simfoniskie koncerti, tautas deju uzvedumi, sporta sacīkstes un sapulces.

Ontario valdība rūpējusies arī par āra izpriecām, tam nolūkam izveidojot parkus, spēļu laukumus, puķu dārzus un brīvdabas restorānus. „Ontario Place", kā paskaidro premjērs J. Robarts, būs pieejama visiem iedzīvotājiem.

„Šī būs satikanās vieta visiem un reizē Ontario skatlogs uz pasauli," izteicās J. Robarts preses pieņemšanas laikā.

Jauno centru oficiāli atklās nākoš gada 22. maijā ar plašu un vispusīgu programmu. Tas aizņem 90 akru lielu platību un jau tagad paveŗ iespaidīgu skatu uz Toronto pilsētu un Kanadas nacionālās izstādes laukumu. Sakarā ar centra atklāšanu, darba iespējas pavērsies ap 200 studējošiem jauniešiem, kuŗus pieņems viesu apkalpošanai, paskaidroja centra vadība. Šim nolūkam tiek pašūti īpaši formas tērpi, bet to modes virzieņu vēl neizpauž, sakarā ar karstajām diskusijām starp „mini" un „midi" piekritējiem. Neoficiāli zināms, ka projekta īstenotāji klusībā dod priekšroku īsajiem, jeb t. s. „mini" tērpiem ar atsegtiem celgaliem.

Ievērības cienīgs notikums ir arī Toronto mākslinieka Harolda Tauna (Town) plakāts, kas speciāli veidots šim gadījumam. Oriģinālais darbs gleznots abstraktā formā, ar Ontario provinces oficiālo emblēmu kā vadmotīvu.

A. K.

Pensionārs

MEKLĒ NEMĒBELĒTU ISTABU AR VIRTUVI High Park rajonā.
Zvanīt pēc četriem pēcp.
767-9211

LATVIEŠU NAMS
491 College ielā, Toronto 4
izīrē telpas
sarīkojumiem ■ viesībām
■ Kāj viesību galdus ■
Tel. 922-2931

Baltic PLASTERING
Izdaru visus nepieciešamos
māju remontus
iekšpusē un ārpusē.
Garantēts darbs. Mērenas cenas. Metro licence E 761.
Zvanīt katrā laikā Toronto 769-8289.

PENSIONARE MEKLĒ
lielāku nemēbelētu istabu
ar virtuvi vai tās lietošanu.
Zvanīt 487-5039

IGAUNU OPTIKIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251

ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI. Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

DV apgādā iznākušas:
Tonijas Krūkas
UNIFORMA
$5.50
Autore še ietvērusi 9 stāstus un tēlojumus. Gar lasītāja acīm defilē dažādu uniformu nēsātāji. Tur ir gan aizsargu, gan Latvijas armijas virsnieku, vācu vai amerikāņu uniformās tērpti vīri. Iejūtīgi autore zem katras uniformas uztaustījusi drosmē vai bailēs, lepnumā vai pienākuma apziņā pukstošo sirdi.
Pētera Aigara
Nemirstigais nemiers
romāns
(„Atkusnis sākās oktobrī" II daļa)
$5.50
Autors spraigā stāstījumā tēlo cilvēku alkas pēc brīvības un lielo uzupurēšanos brīvības labā pret apspiestību. Ļoti skaisti autors sarežģī cilvēku likteņus, liek tiem cīnīties, lai brīvības lāpa varētu degt vēl gaišāka.
Pasūtinot DV Grāmatnīcā — 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada,
ABU GRĀMATU KOPIGĀ CENA $10.00
Lūdzu piesūtīt UNIFORMA un NEMIRSTĪGAIS NEMIERS
Samaksai pievienoju $10.00
Vārds, uzvārds .....
Adrese: .....
.....
Datums ..... Paraksts .....

FRANK VASS BA
ADVOKĀTS-NOTĀRS
263 College ielā, Toronto.
(pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-8111

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS
Tālr. 534-1403, Toronto

UZMANĪBU!
Jūsu pašu bibliotēkas papildināšanai un Ziemsvētku dāvanām LĪDZ Š. G. 1. DECEMBRIM varat iegūt
VĒRTĪGAS GRĀMATAS
par sevišķi pazeminātām cenām.
Atsevišķus izdevumus varat iegūt pat par $0.50, $1, vai $1.50 un tiešiem pasta izdevumiem.
Tāpat minētajā laikā varat saņemt atlaidi uz pārējām apgāda krājuma grāmatām. Mūsu klientiem katalogus un šo grāmatu piedāvājumus esam jau izsūtījuši.
Tie tautieši, kuŗu adreses nebūtu mūsu rīcībā, bet kas vēlētos šo vienreizējo izdevību izmantot, lūdzam pieprasīt nekavējoties mūsu katalogus, lai līdz minētajam datumam varētu grāmatas nosūtīt.
IMANTA Grāmatu apgāds
Mosekaeret 6, 2880 Bagsvaerd
Copenhagen — Denmark.

PĒDĒJAIS LAIKS
Jūsu piederīgo sveikšanai Ziemsvētkos ar vērtīgu dāvanu saini. Lai Jūsu piederīgie dāvanu sainus saņemtu vēl pirms Ziemsvētkiem, lūdzam pasūtinājumus nodot nekavējoties, bet ne vēlāk kā LĪDZ 25. NOVEMBRIM. Lidpasta sainus LĪDZ 5. DECEMBRIM. Lidpasta piemaksa ir $1.50 par katru 1/2 kg.
24—SVĒTKU SAINIS — 1 kg cukurs, 1 kg milti, 1 kg sviests, 1 kg rīsi, 1 kg žāv. jaukti augļi, 1 kg dūmdesa, 500 gr pupiņu kafija, 454 gr kakao, 370 gr biskvīti, 11 gr tēja, 340 gr rozīnes, 200 gr šokolāde, 227 gr karameles, 20 svecītes un 60 cigaretes ..... $ 32.90
SPECIĀL SAINIS: 3,25 m uzvalka drāna ar ieaudumu (Made in England), 2,5 m vilnas kleitu drāna, 3 pāri nailona dāmu vai kungu zeķes, 3 nailona lakatiņi, 200 cigaretes, Grezna šokolādes kārba ..... fakt. cena $ 83.00
..... speciālcena $ 75.00
III SPECIĀLPIEDĀVĀJUMS — lidsainis: 1 dāmu vai kungu augstākā labuma itaļu nailona lietus/putekļu mēteļis, 3 šifona galvas lakatiņi, 6 pāri nailona dāmu vai kungu zeķes, 3,5 m nailona kleitu drāna, 1 dāmu nailona vēļas komplekts vai kungu pletkrekls, visas nodevas ieskaitot — ar lidpastu ..... $ 55.00
Bez šeit minētajiem, nosūtām arī citus standartsaiņus pēc mūsu cenrāža Nr. 49, kā arī Jūsu pašu sastādītos. Izpildīsim arī nekavējoties pēc minētajiem datumiem ienākušos pasūtinājumus, bet par šo saiņu saņemšanu laikā nekādu garantiju nevaram uzņemties. Lūdzam pieprasīt mūsu cenrādi Nr. 49, kam tas vēl nebūtu.
IMANTA PARCEL SERVICE
MOSEKAERET 6, 2880 BAGSVAERD
COPENHAGEN — DENMARK

■ Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas ■
■ attīstīšanai un kopēšanai ■
■ DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 174, Ont.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

T. Krūka — Unitorma, stāsti	$5.50
P. Aigars — Nemirstīgais nemiers, rom.	$5.50
A. Kraujiete — Kristāls un māls — dzeja	$5.50
I. Gubiņa — Raksts putekļos, rom.	$5.00
L. Grebzde — Saule manā logā, stāsti	$4.80
E. Andersone — Tur plīvoja Kurzemes karogi	$5.80
Latviešu karavīrs II pasaules kara laikā	$8.30
Latviešu Sporta vēsture	10.00
Dekteris — Dorvas ciema ļaudis, rom	$7.00
A. Niedra — Rīga dienās, nedienās, rom.	$5.50
V. Hermane — Bez Tevis, dzej.	$3.20
J. Turbads — Ķēves dēls Kurbads, pasaka	$4.00
A. Eglītis — Cilvēks mežā, rom.	$6.00
G. Janovskis — Nelūgtos ciemos, stāsti	$5.00
E. Blanks — Latvju tautas ceļā uz neatkarīgu valsti, kultūrvēsturiska apcere	$4.00
A. Voitkus — Ceļi tāli, ceļi tuvi	$5.80
V. Rulliņa — Soli pa solim, rotaļās, dančos un dejās	$5.00
Z. Liepa — Gaismas sijātājs, dzejoļi	$4.00
T. Zeltiņš — Antiņš debesīs meklē latviešus, rom.	$5.80
M. Bukšs — Francis Kemps	$7.00
Dieva kokle — Latv. reliģ. dzejas antoloģija	$8.00
H. Sils — Tēlotāja mākslas un vārds	$6.00
E. Aistars — Evita, rom.	$4.80
J. Plaudis — Zemes ziedi, rom.	$5.50
A. Johansons — Visi Rīgas nami skan	$5.50
Fr. Dziesma — Klusuma zvaigznes, dz.	$3.50
E. Dēliņš — 69 stundas	$6.10
A. Spekke — Atmiņu brīži	$12.00
V. Pelēcis — Malenieša pasaule II	$5.80
J. Akurāters — Aizlaika straumes	$5.50
E. Spēks — Es redzēju jūriņā	$5.30
Valdis — Staburaga bērni	$3.80
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
Archib. A. Lūsis — Jēzus līdzības un mūsu laikmets	$2.80
T. Ķikauka — Putni, rom.	$4.20
Indra Gubiņa — Rītdiena neskaitās	$4.00
B. Bičole — Ceļos, dzej.	$4.50
Leonīds Slaucītājs — Sešos kontinentos	$8.00
Al. Tomsens — Cilvēcības vārdā	$8.50
G. Janovskis — Dziesma mežam, rom.	$4.80
A. Lindgrena — Pasaulea labākais Karlsons	$4.00
Leonīds Slaucītājs 70	$2.20
LATVIJAI 1918—68 Brīvās pasaules latv. mežkopju izd.	$10.00
A. Eglītis — Pēdējais mohikānis, stāsti	$7.50
P. Aigars — Sarkanais vilciens (4 valodās)	$2.25
P. Aigars — Zaļie zīmeši, dzej.	$2.00
J. Sudrabiņš — Pēdējās dienas Kurzemē, atm.	$3.80
J. Miesnieks — Klaucēnu kundzes meita, rom.	$5.80
K. Pētersons — Pasaule paveras, ceļ. apr.	$10.00
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti	$5.90
Ang. Gailīte — Rītausma	$4.00
Ing. Viksna — Un gājiens neapstājas, dzej.	$4.20
P. Jurevičs — Dzīve un liktenis, reflekseijas	$4.20
M. Valters — Atmiņas un sapņi I d.	$9.50
F. Donass — Politiskos krustceļos	$4.00
H. Vītols — Atmodinātas atbalsis	$7.50
A. Niedra — Varavīksna pār Rīgu, rom.	$4.80
L. Grebzde — Vai ābele ziedēja?, rom.	$5.50
J. Aukākāpu — Zināmej un tēvijai	$4.50
A. Dziļums — Celminieki, rom.	$5.80

DV grāmatnīcā, 491 College ielā, Toronto

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave., Toronto 250,
PIEDĀVĀ ZĀLI PIRMĀ STĀVĀ (ar gaisa dzesinātāju)
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM. PIEPRASIET TELEFONISKI—
465-5225
DAUGAVAS VANAGU KLUBS
OTRĀ STĀVĀ
ATVĒRTS BIEDRIEM UN VIESIEM NO PIRMDIENAS LĪDZ PIEKTDIENAI PLKST. 4 p.p. — 1 NO RĪTA, SESTDIENĀS NO PLKST. 12 DIENĀ — 1 NO RĪTA.
Dažādi dzērieni un ēdieni par mērenām cenām
Uz redzēšanos!

Turner & Porter
APBEDIŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE3-7954
York Chapel
2357 Bloor St. W.
Parkošana abās bēŗu mājās

ATBALSTIET LAIKRAKSTU
LATVIJA
AMERIKĀ
Atjaunojiet abonementu.
Pasūtiniet to draugiem.
Nododiet savus sludinājumus, jo panākumi neizpaliks un ar to jūs būsit atbalstījuši laikrakstu.
Apgāds „Daugavas Vanagi"

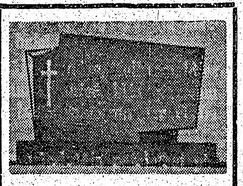

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(starp Eglinton un Davisville)
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu meta

DĀRGAIS ABONENT!
Jums noteikti ir draugs vai arī pazīna, kas nelasa laikrakstu, atskaitot to, kuŗu viņam jūs iedodat. Lai rastu iespēju viņam iepazīties ar mūsu laikrakstu, apgāds Daugavas Vanags sakarā ar Latvijas valsts dibināšanas šāgada atceres svētkiem piedāvā laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ uz vienu mēnesi ieskatam bez maksas.
Aizpildiet un iesūtiet pievienoto kuponu.
LATVIJA AMERIKĀ — 491 College Street, Toronto 174, Ontario, Canada
Lūdzu piesūtīt laikrakstu uz vienu mēnesi bez saistībām.
Uzvārds ..... Vārds .....
Adrese .....
Pilsēta ..... Pavalsts .....
Zipkods ..... Datums .....

Lielākais un labākais veikals Kanadā speciāli
EIROPIEŠU DELIKATESĒM
vislabākā kvalitāte, plaša izvēle un mērenas cenas
tip-top MEATS
delicatessen
1727 BLOOR ST. WEST
(pretim Keele pazemja stacijai)
YORKDALE SHOPPING CENTRE
FAIRVIEW MALL
(Sheppard Avenue / Don Valley Parkway)

KAKTIŅŠ
Velcam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā.
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

apdrošināšana plus
VALD. BEBRIS
1650 VICTORIA PARK AVE. SCARB
TEL. 759-0266

L. LUNSKY
OPTIĶIS
Atvērts no pl. 9.30 — 6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos
470 College St., Toronto.
Tālr. WA 1-3924

Pretkomūnistiskās izstādes atbalsis Maskavā

Toronto publisko bibliotēku nodaļā pilsētas valdes jaunajā namā no 2.—14. novembrim bija iekārtota pretkomūnistiskā izstāde „Ļeņins bez maskas", kuŗas rīkošanā piedalījās ap 20 vietējās etniskās grupas. Rīcības komitejā darbojās baltiešu, baltkrievu, čechu, kroatu, poļu, slovaku, ukraiņu, ungāru un citu organizāciju pārstāvji. Galvenie nopelni izstādes tapšanā, kā to norādīja izstādes rīcības komitejas priekšsēdis J. Šimko kanadiešu un etniskās preses konferencē 29. oktobrī Toronto un kuŗā piedalījās arī mūsu laikraksta pārstāvis, ziņojot par to „LA.." 4. novembŗa numurā, bija Toronto pilsētas oldermanim V. Boičukam. Komitejā par priekšsēža vietnieku darbojās LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs, piedaloties tuvākiem līdzstrādniekiem no latviešiem — A. Rāviņam, E. Ziplānei, E. Ziplānam, V. Cinim, J. Dreifeldam, J. Tomam u.c.

Izstāde uzskatāmi parādīja ļeņinismu teorijā un kāds tas īstenībā ir praksē visos izpaudumos: tiesībās, reliģijā, strādnieku, jaunatnes un sieviešu kustībā, izglītībā, mākslā, kultūrā, saimniecībā, kolonializmā, imperālismā un citos veidos. Tāpat bija raksturoti Ļeņina vēlākie sekotāji un dievināt ji Staļins, Tito, Mao, Kastro un it īpaši paša Ļeņina „sarkanā imperija" — komūnismā verdzinātās nācijas, Baltijas valstis ieskaitot.

„Ļeņins bez maskas" (Lenin without make-up) bija organizēta pretstatā tajās pašās telpās agrāk notikušajai izstādei, kas bija rīkota Ļeņina cildināšanai viņa 100. dzimšanas dienas piemiņai, cenšoties viņu parādīt kā lielu „humānistu" (Ļeņins ar Humanist). Šās izstādes rīkotāja bija „Progress Books Publishers". Tā izsauca asu reakciju pretkomūnistiskajās etniskajās grupās, kā rezultātā tapa pretļeņinistiskā izstāde, lai parādītu šo dievināto sarkano elku bez maskas un jautu par viņu runāt viņa paša darbiem.

Pretkomūnistiskā izstāde, protams, izpelnījusies asus Maskavas pārmetumus un dusmas, sekodama visam, kas notiek Rietumzemēs un varētu kaitēt viņas interesēm. Par to ziņoja dienas laikraksts „The Globe and Mail" savā 12. novembŗa numurā, ievietojot Reitera telegrafa aģentūras ziņojumu no Maskavas, kuŗā citēts komūnistu centrālorgana „Pravda" 11. novembŗa komentārs. Tajā teikts, ka „reakcionārās aprindas Kanadā izmanto pašreizējo iekšpolitisko situāciju, lai sāktu savu darbību". Tālāk „Pravda" turpina: „Kas sacej trauksmi ir tas, ka starp Kanadas stila makkartismu iejaukts tāds preses organs kā laikraksts „The Globe and Mail", kas atzīts par respektējamu un ar īpašu stāvokli buržuaziskajā presē," vēl piebilstot, ka „fašistu emigrantu padibenes", ačim redzot, atrodot tagadējo situāciju par labvēlīgu iesākt „savu huliganisko antikomūnistisko pretpadomju darbību un viņu ļaunprātīgās, nekrietnās balsis skan vienā balsī ar dedzīgiem reakcionāriem".

Tālāk „The Globe and Mail" raksta: „Pravda skaidri nepasaka uz kādām grupām tas attiecināms, bet minēja tā saucamo pretpadomju izstādi Toronto. Tas, acīm redzot, attiecas uz divi nedēļu ilgo izstādi Ļeņins bez maskas, kas pašlaik atvērta Toronto pilsētas valdes namā. Izstādi ierīkojuši Austrumeiropas un Baltijas tautu piederīgie, izstādot politisko ieslodzīto sakropļoto, liķu uzņēmumus komūnistu koncentrācijas nometnēs, literātūru un fotografijas, kas attēlo padomju invāziju 1968. gadā Čechoslovakijā. Pilsētas padome maijā nobalsoja prasīt Toronto bibliotēku pārvaldei atļaut līdzīgas piemērotas telpas ikvienai grupai, kas vēlas rīkot izklāstu nelaika padomju vadoņa 100 gadu atcerei. Toronto pilsētas galva Viljams Denisons izstādi atklāja 2. novembrī."

Tālāk „The Globe and Mail" citē „Pravdas" vārdus: „Šāda rīcība pati par sevi nav nekas jauns Kanadā, bet tā pieņem citu nokrāsu, ja to izdara ar autoritāšu ziņu un svētību." „The Globe and Mail" piešī Maskavas komentāra piezīmē: „Rakstā nav pieminēta nesenā divu politiķu nolaupīšana Kanadā, ne arī ka Kanadas valdība izsludinājusi izņēmuma stāvokli."

Piezīmējams, ka izstādes atklāšanā, bez pilsētas galvas Denisona, piedalījās arī vairāki pilsētas valdes locekļi, tāpat Toronto pilsētas galvenais bibliotēkārs H. Kempbels un lielāks skaits bibliotēkas apmeklētāju. Taču bibliotēkas vadība pretkomūnistiskās izstādes iekārtošanai bija liegusi izsniegt atbilstīgās grāmatas, kādas tai ir lielā krājumā, aizbildinoties, ka tās nevarot „izņemt divi nedēļas no apgrozības un atraut lasītāju vajadzībām". Izstādes rīkotāji šo robu, kaut daudz nepilnīgāk, bija spiesti atvietot no savām personīgām bibliotēkām.

Izstādi „Ļeņins bez maskas" cer atkārtot arī citos kanadiešu centros. Pastāv nolūks dibināt arī Kanadas brīvības padomi (Canadian Freedom Council), kas rūpētos par demokratiskās iekārtas uzturēšanu šajā zemē, gādājot par aktīvu komūnisma apkarošanu ar attiecīgu informāciju. —rs

✝

Mans mīļais vīrs un tēvs

Mārtiņš Dravnieks

aizsaukts mūžībā 16. oktobrī Toronto.
Izvadīšana no Rosar-Morrison bēru nama 19. novembrī. plkst. 11 uz North York kapsētu

Mīlestība nekad nebeidzas

Dziļās sērās
SIEVA UN DĒLS

Tautas balva Vilim Janumam

(Pārnesums no 1. lpp.)

tautas vēsturē. Šī ir diena, kad kara izpostītajā zemē smagi cietušā tauta apņēmīgi pasludināja, ka grib būt brīva tauta savā dzimtajā zemē, šo savu suverēnitāti arī sekmīgi izcīnīja un varonīgi aizstāvēja asiņainās brīvības cīņās." Apmēram to pašu atkārtojis angļu valodā un norādījis uz svešuma latviešu apņemšanos palīdzēt atgūt tautai laupīto brīvību, A. Rāviņš uzrunu pabeidza ar atzinumu: „Šodien mūsu zemē valda sarkanais fašisms. Mūsu tauta tiek izklīdināta plašajos Krievijas klajumos. Neizpratne un apjukums valda rietumu pasaulē. Bet tieši tas liek cerēt, ka mēs tuvojamies tik tiešām pēdējai kaujai. Brīvās pasaules uzvara būs arī mūsu uzvara, kas nesīs atkal mūsu tautai brīvību. 18. novembŗa notikums ir liecība mums visiem, ko var panākt ar lielu ticību taisnībai, brīvībai un savas tautas nākotnei. Stiprināsim šo ticību mūsu tautas lūgšanā — Dievs, svētī Latviju!"

Pēc izjustī un jūtamā pacilātībā nodziedātās Latvijas himnas Latviešu nacionālās apvienības Kanadā valdes priekšsēdis T. Kronbergs īsā uzrunā angļu valodā norādīja, ka, atzīmējot Latvijas neatkarības pasludināšanas 52. gadadienu, mūs nomāc paš-reizējie notikumi Kanadā, mūsu izvēlētajā jaunās dzīves zemē, jo vēl pirms pāris gadiem likās neiespējams tas, ko tagad terrolisti dara Kvebekā. Taču tagad tā ir reālitāte, kuŗa cilvēkos, kas nākuši no Latvijas, modina atmiņas par piedzīvoto terroru, verdzu darbu, nesaudzīgu izmantošanu, cilvēka tiesību sabradāšanu un elementārākās brīvības iznīcināšanu Pad. savienības okupētajā Latvijā un pārējās Baltijas valstīs — Igaunlja un Lietuvā. Iztelcis cerību, ka Kanadas valdībai izdosies ar apņēmīgu rīcību saveldīt tos, kas vēlas iznīcināt valsts demokratisko iekārtu, T. Kronbergs runas turpinājumā latviešu valodā pievērsās tautiešiem, atgādinot, ka šodien atzīmējam Latvijas valsts dibināšanu un atceramies, ka mūsu tauta piedzīvoja tikai 22 brīvības gadus un pēc tam tika apspiesta. „Šis traģiskais pirms 30 gadiem notikušais fakts uzliek mums, t. i. visai latviešu trimdas sabiedrībai, šodien grūti veicamus pienākumus, varētu pat teikt — pārbaudījumus," uzsvēra runātājs. „Šodien mums jāļautā sev, vai esam savas tautas cienīgi un vai pildām mūsu senču solījumu mīlēt to un ziedoties tās labā. Šķiet, ka nākošie 10 gadi rādīs, vai esam spējīgi pastāvēt kā latvieši ārpus dzimtenes, vai arī lēnām iznīksim vietējo tautu vidū." Runas turpinājumā T. Kronbergs pakavējās pie latviešu pašreizējās situācijas svešumā un dzimtenē, norādīja uz trimdinieku pienākumiem un nepieciešamību meklēt jaunus ceļus to veikšanai, minot dažādas konkrētas iespējas, kuŗas mūsu spēkos, ja vien būtu pietiekami daudz gribas, izpratnes, pienākuma apziņas un gatavības uzņemties arī upuŗus. Šī runas daļa deva daudz nopietni pārdomājama, tādēļ nav atreferējama saīsinājumā. Atzīstot LNAK valdes priekšsēža teikto par katram pārdomājamu atgādinājumu, norādījumu un ceļa zīmēm, pakavēsimies pie T. Kronberga runas tuvāk mūsu laikraksta nākošajā numurā.

Svētku runu, vispirms īsu angļu valodā (skat. atsevišķi), teica Brīvās pasaules latviešu apvienības un Amerikas latviešu apvienības valdes priekšsēža vietnieks Gunārs Meierovics no Vašingtonas, Latvijas pirmā ārlietu ministra un vēlāk arī ministru prezidenta Zigfrīda Meierovica dēls, uz ko, publiku iepazīstinot ar viesi, norādīja akta programmas pieteicējs A. Kaļiņš. G. Meierovica runu latviešu valodā, kuŗu pilnā apmērā sniedzam šai numurā kā ievadrakstu, publika trīs vietās pārtrauca ar spēcīgiem aplausiem, apliecinot savu bezkompromisa nostāju pret mūsu tautas apspiedējiem un dzimtenes okupantiem, to kalpiem un līdzskrējējiem.

Sveicot latviešus lielo svētku dienā, Lietuvas ģenerālkonsuls Dr. J. Žmuidzinas vēlēja drīzu ilgu piepildīšanos pēc brīvības un neatkarības, lai pēc tam ilgi dzīvotu neatkarīgā Latvija kopā ar Igauniju un Lietuvu. „Dievs, svētī Latviju!" apsveikuma nobeigumā latviešu valodā izsaucās Lietuvas ģenerālkonsuls. Igauņu centrālās padomes Kanadā priekšsēdis I. Heinso, sveicinot ne tikai savas organizācijas, bet visu igauņu vārdā, izteica dziļu nožēlu par šo laiku, kad rietumvalstis devušas brīvību visām kolonijām, bet Pad. savienība turpina turēt koloniālisma jūgā visu Austrumeiropu, jautājot, kā brīvās tautas par to var klusēt. „Mums vienotā balsī jākliedz pēc brīvības verdzinātajām tautām," mudināja I. Heinso un norādīja, ka latvieši var būt lepni uz savu tūkstošgadīgo vēsturi. „Turpiniet cīņu par brīvību," vēlēja runātājs, „mēs, igauņi, jūsu ziemeļu kaimiņi, būsim šai cīņā kopā ar jums!" Sveicot Toronto pilsētas galvas V. Denisona un pilsētas pārvaldes vārdā, oldermanis D. Rotenbergs cita vidū aizrādīja, ka arī viņa vecā māte dzimusi Latvijā un uzsvēra, ka vēl svarīgāk par Latvijas neatkarības pasludināšanas dienas atceri ir apzināties, ka Latvija pēc 30 gadiem joprojām ir okupēta zeme. Viņš aicināja turpināt protestēt pret šo netaisnību, atgādinot sen atzīto patiesību, ka tas, kas nav lojāls pret savu dzimto zemi Latviju, nekad nebūs lojāls arī pret Kanadu.

Programmas pieteicējs A. Kaļiņš, aicinot pieceltīes, paziņoja, ka latviešus šai svētku dienā ar savu ierašanos sveic Kanadas iekšlietu ministrijas vecākais sakarnieks Viduskanadā pavalstniecības nozarē G. P. Allens, Baltijas sieviešu padomes Kanadā prezidija priekšsēde I. Maiklejona, Pasaules slovaku organizācijas priekšsēdis Dr. J. M. Kiršbaums, Kanadas lietuviešu kopības priekšsēdis Dr. S. Čepas, Igauņu centrālās padomes Kanadā ģenerālsekretārs E. Salurands un Toronto universitātes profesors O. Trass, bet rakstveida sveicienus sūtījuši Latvijas sūtniecības Vašingtonā vadītājs Dr. A. Dinbergs un Latvijas konsuls Montreālā V. Tomsons. Publika godināja arī klātesošos Lāčplēša kara ordeņa kavalierus plkv. A. Liepiņu, kapt. E. Kuršinski un vītn. A. Vītoliņu, novēlot drīzu atvešļošanos saslimušajam vītn. E. Lūsim.

Pēc apsveikumiem un lāčplēšu godināšanas LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs paziņoja, ka Tautas balva šogad piešķirta plkv. Vilim Janumam, kō akta dalībnieki uzņēma ar ilgiem aplausiem. Pēc tam T. Kronbergs aicināja uz skatuves un pasniedza Ziemeļamerikas latviešu kultūras fonda šogad piešķirtās goda balvas tēlotājmākslā Arnoldam Nulītim (400 dol.), bet daiļamatniecībā Hugo Mercam un Veltai Vilsonei (ik 200 dol.), kā arī goda rakstus tēlotājmākslā Visvaldim Reinholdam, Zigfrīdam Jurševskim un Kārlim Kronbergam, kuŗus publika tāpat sumināja sirsnīgiem aplausiem. LNAK valdes priekšsēdis vēl piebilda, ka daiļamatniecībā goda raksts arī Aleksandrai Dzērvītei, kuŗa kavēta to saņemt saslimšanas dēļ.

Toronto korporāciju kopas seniors A. Joma (Frat. Lataviensis) pēc dedzīgas mudinājuma uzrunas, pie kuŗas vēl pakavēsimies nākošajā laikraksta numurā, kopas ziedojumu 400 dol. apmēra, pasniedza abām vietējām latviešu skolām, ko saņēma TLTA ģimnazijas direktrise V. Slaviešа un TLB sestdienas skolas padomes priekšsēdes pietnieks Dr. V. Gulēns ar divām mazām tautu meitām. Kanadas DV valdes priekšsēdis E. Krūka savukārt apbalvoja ar Brīvības vairogu LNAK padomes vicepriekšsēdi un politiskās daļas vadītāju Viktoru Upeslāci, norādot, ka DV šo vairogu piešķir par nopelniem Latvijas brīvības labā un līdz šim to saņēmuši tikai 3 necionālpolitiskie darbinieki, no kuŗiem Dr. A. Karps jau aizsaukts veļu valstī. „Viktors Upeslācis Latvijas brīvības idejai sekojis ar izcilām spējām, neapsikstošu enerģiju un īsta vīra morāli," atzina E. Krūka, bet apbalvotais pieticīgi paskaidroja, ka iztulko šī vairoga saņemšanu tādi, ka tas domāts visiem, kas vēl tic Latvijas nākotnei.

Pēc starpbrīža Latvijas valstssvētku akts beidzās ar koncertu, kuŗā 4 dziesmas, iesākot ar E. Dārziņa „Pie tēvu zemes", dziedāja viru koris Viesturs diriģenta J. Baruša vadībā, tāpat 4 dziesmas, piedevā sniedzot „Div' pļavigas es nopļāvu", atskaņoja ap 90 balsu liels apvienotais jauktais koris diriģenta A. Purva vadībā.

Vč.

Dubčeka vārds Čechoslovakijā vēl nav zudis

Politiskā spēle pret Čechoslovakijas komūnistu partijas līderi Gustavu Husaku ir izjaukta ar konservātīvo opozicionāru grupas, ap 80 cilvēku, ieskaitot iekšlietu ministra Jozefa Grosera un ģenerāļa Otokara Ritira, padomju amijas sakarnieka, atlaišanu. Abi atlaistie ministri un vairāki prominenti nacionālsapulces vadošie locekļi bija slepeni sastādījuši jaunu kabineta sarakstu, paredzot pārņemt valdī bas posteņus un izolēt Husaku no varas.

Slepenais kabineta saraksts un vēstule padomju līderiem tika atrasti Dienvidbohemijas apgabala komūnistu partijas sekretāra Jozefa Trojana personīgos piederumos, pēc viņa nāves autokatastrofā. Husaks bija apsūdzēts, ka pārāk „miksti" apgājies ar reformistiem.

Čechoslovakijas liberāļi, jau 18 mēnešus atrazdamies pagrīdē, izdotā manifestā vēlas noskaņot publisko domu par labu reformām, kas tika salauzta 1968. gadā ar Varšavas pakta komūnistisko valstu invāziju. Liberāļu manifesta noraksti cirkulē Prāgā un reprezentē ideoloģisku sicinājumu vadonībai, bet pašiem negatavojoties pārņemt varu valstī. Manifesta autori nosauc sevi par „Čechoslovakijas sociālistiskās kustības pilsoņiem", kas nosoda valsts saimniecības iznīcināšanas politiku, zinātnes un kultūras sakropļošanu. Viņu mērķi bazēti uz komūnistu partijas agrākā vadoņa Aleksandra Dubčeka 1968. gada reformām, kaut gan Dubčeka vārds nav tieši minēts. Liberāļi saka, ka viņi ir politiski bezticiegi, bet paredz koncesijas, kuŗas Husaka valdība beidzot būs spiesta dot.

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Pēdējā laikā kanadiešu prātus saviļņojusi Raiersona preses pārdošana amerikāņu McGraw - Hill koncernam. Tas izraisījis dažādus, vairumā gan nosodītājus komentārus kanadiešu laikrakstos. Publicists un populārais radio intervētājs Pjērs Bertons pat izteicies, ka Raiersona preses līdzšinējās īpašnieces United Church rīcība, ļaujot kanadiešu mācību grāmatu apgādam pāriet amerikāņu rokās, nav baznīcas cienīga rīcība, bet gan atgādina dzīšanos pēc profita. Stāvoklis it sevišķi draudīgs un bezļedzīgs mācību grāmatu nozarē, jo kanadiešu skolās spiesti lietot amerikāņu izdevumus, kuŗos par Kanadu un kanadiešu interesēm bieži vien lasāmas ačgārnas un nepilnīgas ziņas, kas galīgi nepiemērotas jaunās paaudzes audzināšanai par kanadiešiem.

☆ Oxford University Press šonedēļ publicē ministru prezidenta Trudo grāmatu „Approaches to Politics", kuŗā sakopoti Trudo agrākos gados publicētās esejas un raksti par politiku, tiesībām, demokratismu un valsts varas robežām. Citēsim še vienu no Trudo domu graudiem minētajā grāmatā: „Demokratija atzīst, ka (no simta) vienai personai var būt taisnība, bet 99 ne, tādēļ arī runas brīvība ir svēta. Šai vienai personai vienmēr jābūt tiesībām pavēstīt savu taisnību cerībā pierunāt pārējos 99 mainīt savu viedokli." Vērā liekama un izmantojama doma mūsu pārstāvju eventuāliem iesniegumiem Kanadas valdības galvam nākotnē...

☆ Finanču ministrs Bensons, runādams Lētbridžas universitātē, apgalvojis, ka valdība vairs neuzskatot inflāciju par galveno problēmu. Dzīves dārdzības pieaugums līdzsvarojies (tomēr uzturvielu cenas joprojām kāpj! — ref.), un valsts produkcija šāgada beigās sasniegšot normālu līmeni, bet 1971. gadā gaidāma tās pieņemšanās. Lielākā problēma paš-reiz liekoties bezdarbs, kaut Bensons paredz arī tā samazināšanos nākošajos 15 mēnešos. —ns

Hesenē sociāldemokrati zaudējuši

Landtaga vēlēšanas Hesenē, Rietumvācijā, spēku samērus nemainīja. Sociāldemokrati gan zaudēja absolūto vairākumu, bet tomēr samērā labu balsu skaitu guva brīvie demokrati. Nacionāldemokrati nespēja salasīt 5% balsu un jaunajā landtagā vairs nebūs pārstāvēti. Tajās pat nodoto balsu skaita robežās palika arī komūnisti un t. s. Eiropas partija. Uzvaru guva kristīgie demokrati, saņemot 39,7% balsu līdzšinējo 26,35% vietā. Sociāldemokrati ieguva 45,9% balsu, tā zaudējot absolūto vairākumu. Iepriekšējās vēlēšanās par sociāldemokratiem bija nobalsojuši 51,01% vēlētāju. Šo robu nespēja izlīdzināt arī brīvie demokrati, kas paliek landtagā ar 10,1% līdzšinējo 10,39 vietā. Jaunajā landtagā nebūs pārstāvēti sociāldemokrati, komūnisti un Eiropas partija. Tajā sociāldemokratiem būs 53, kristīgajiem 46 un brīvajiem demokratiem 11 deputāti. Vēlēšanu dienā 8. novembrī Hesenē bija 3,8 milj. balsstiesīgo pilsoņu, piedaloties vēlēšanās 82,7%.

STENFILDS PRESES KRUSTUGUNĪS

OPOZICIJAS LĪDERIS VIESOJAS TORONTO

Roberts L. Stenfilds (Stanfield), pašreizējais opozicijas vadītājs Kanadas parlamentā, šajās dienā apmeklēja Toronto, lai iepazītos ar vietējām problēmām un reizē uzklausītu jaunkanadiešu redaktoru domas par pēdējiem politiskajiem notikumiem Kanadā.

Preses konference bija rīkota ukraiņu nacionālās federācijas zālē, pulcinot ap 30 žurnālistu, ieskaitot kanadiešu lielo laikrakstu pārstāvjus. Šī izvērtās par vienu no dzīvākajām preses pieņemšanām, kas liecināja, ka liela daļa etniskās preses pārstāvju ir nemierā ar pašreizējo valdību un tās politisko nostāju, īpaši iepretim sarkanajai Ķīnai. Kā zināms, Trudo valdība nesen nodibināja diplomātiskas attieksmes ar Pekingu. Kanadas paraugam tagad sekojusi arī Itālija, tā pamudinot vēl citas valstis uz šādu soli.

Mūsu laikraksta līdzstrādnieks A. Kalniņš sarunā ar Kanadas parlamenta opozicijas vadītāju, konservatīvo partijas līderi R. Stenfildu preses konferencē Toronto.

Šai sakarā mūsu līdzstrādnieks Stenfildam jautāja, vai viņa partija piekrīt šādai Trudo valdības rīcībai? Uz to opozicijas līderis atbildēja: „Sevišķa vajadzība nebija steigties ar sarkanās Ķīnas atzīšanu, bet nav iespējams to arī pilnīgi ignorēt. Manuprāt, Kanadas valdībai paturamas diplomātiskas attieksmes arī ar nacionālās Ķīnas valdību Taivanā."

Daudz stingrāku nostāju šai jautājumā ieņēmis konservatīvo partijas loceklis Perijs Rajens (Ryan), paskaidrojot preses pārstāvjiem, ka liberāļu valdības rīcība ir „nepiedodama un zināmā mērā pat ļaunprātīga".

Tālākā sarunā ar „L. A." līdzstrādnieku R. Stenfilds uzsvēra: „Manas partijas nolūks pievērst lielāku uzmanību jaunkanadiešu ikdienišķām problēmām. Liela daļa imigrantu šodien cīnās ar dažādām grūtībām gan valodas, gan darba ziņā. Joprojām pastāv piemērotu dzīvokļu trūkums. Rezultātā, pieejamās telpas ir pārslogotas ar ģimenes cilvēkiem, bieži radot pat nehigiēniskus apstākļus." Perijs Rajens paskaidroja, ka jaunkanadieši izvēlējušies Toronto centrālo daļu, kamēr angļu imigranti apdzīvo pilsētas austrumu daļu.

Stenfilds veltīja etnografiskai presei ap 20 minūšu garu runu, jau apskatot dažas no pieminētām problēmām. Opozicijas līderis sevišķi asi vērsās pret Trudo valdības mazo interesi iepretim ekonomiskai depresijai cīnījot pašreizējo bezdarbu visas valsts mērogā. Stenfilds pareģoja, ka ziemas mēnešos bezdarbs sasniegs vismaz 7% no visu nodarbināto skaita. Viņš arī asi kritizēja Kvebekas terroristus, bet tai pašā laikā pasvītroja, ka pasludinātais „kara stāvoklis" (War Measures Act) nespēs atrisināt pastāvošās problēmas franču provincē. „Mums jārada jauni un iespaidīgi likumi, vienlīdz vēršoties pret visiem terroristiem. Pagaidām valdība ierobežo tikai franciski runājošos nemierniekus," Stenfilds deklarēja klātesošajiem.

Pēc oficiālās runas sekoja jautājumu un atbilžu krustugunis. Kāds ukraiņu žurnālists vēlējās zināt, vai FLQ ir sakars ar komūnistiem. Uz to Stenfilds atbildēja, ka daļa revolūcionāru ir kreisi noskaņoti. Sanāksmes noslēgumā opozicijas līderis konstatēja, ka „Toronto ir jūtami mainījusies", pateicoties jauniecelotāju sabiedriskai aktivitātei. „Es esmu iepriecināts, redzot etnisko daudzveidību, kas zināmā mērā palīdzējis izveidot Kanadas sabiedrisko seju ar bagātīgām pagātnes tradicijām," piebilda Stenfilds. „Šis, t.s s. „trešais spēks" (third force), ir pierādījis savu nozīmi Kanadas nākotnes izveidošanā. Žēl, ka pašreizējā valdība veltī pārāk maz uzmanības šai nozīmīgajai grupai."

Piezīmējams, ka Toronto pilsētā gandrīz katrs trešais iedzīvotājs ir iecelotājs, vai to pēctecis.

A. K.

Kautra apciemo savu draudzeni, kuŗai tikko piedzimuši dvīņi, un, tos apskatījusi, iesaucas: „Tas vienkārši neticami — tik neatšķirama līdzība! Šādi gadījumi tačū notiekti ir ļoti reti, vai ne?" — „Tev taisnība, tas notiek tikai ik pa 80.000 reizēm," paskaidro draudzene. — „Ko?" Kautra izbrīnā iesaucas. „Jā, pa kuŗu laiku tad tu paveic mājas darbus?"

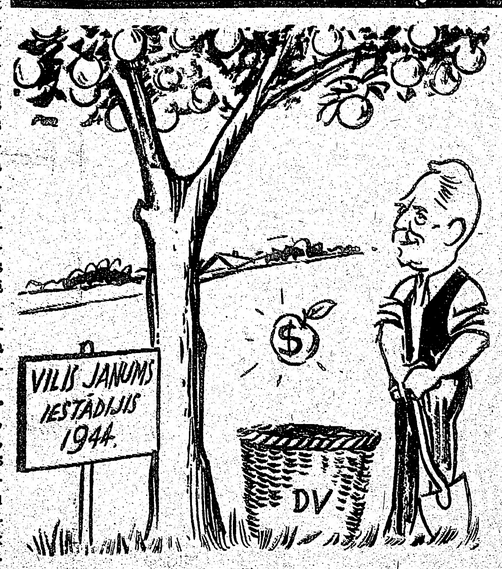

Tautas balvas ieguvējs plkv. Vilis Janums pie paša dēstītās ābeles. Ed. Keiša zīmējums